

**RAPORT Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY CZECHOWICE-DZIEDZICE
ZA LATA 2022 – 2023**

Opracowanie sporządził:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Goleszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Marcin Sosna

SPIS TREŚCI

1.	CEL WYKONANIA RAPORTU	4
2.	CELE ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI WYZNACZONE DO REALIZACJI W RAMACH PRZYJĘTEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CZECHOWICE – DZIEDZICE	5
3.	ZREALIZOWANE ZADANIA WYNIKAJĄCE Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CZECHOWICE – DZIEDZICE NA LATA 2021 – 2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028.....	8
3.1.	Ochrona powietrza i klimatu	8
3.2.	Ochrona przed hałasem	17
3.3.	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	20
3.4.	Gospodarowanie wodami.....	22
3.5.	Gospodarka wodno – ściekowa	28
3.6.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi.....	32
3.7.	Tereny przemysłowe	33
3.8.	Ochrona gleb.....	34
3.9.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	37
3.10.	Ochrona przyrody i krajobrazu.....	40
3.11.	Zagrożenia poważnymi awariami.....	47
4.	KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ W OKRESIE OBJĘTYM RAPORTEM	50
5.	ANALIZA WSKAŹNIKÓW	52
6.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW RAPORTU	59

SPIS TABEL

TABELA 1 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA I KLIMATU	8
TABELA 2 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA I KLIMATU	13
TABELA 3 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	17
TABELA 4 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	18
TABELA 5 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	20
TABELA 6 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	20
TABELA 7 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	22
TABELA 8 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	25
TABELA 9 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	28
TABELA 10 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ.....	31
TABELA 11 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANI ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	32
TABELA 12 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH	33
TABELA 13 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB	34
TABELA 14 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW	37
TABELA 15 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW	39
TABELA 16 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU	40
TABELA 17 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU	45
TABELA 18 REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŹEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	47
TABELA 19 REALIZACJA ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŹEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI.....	48
TABELA 20 WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PONIESIONYCH NA ZREALIZOWANE DZIAŁANIA MAJĄCE WPŁYW NA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	50
TABELA 21 WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI POŚ NA LATA 2021 – 2024	52

1. Cel wykonania raportu

Zgodnie z wymaganiami ustawowymi zapisanymi w art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w cyklach dwuletnich powinny być opracowywane Raporty z wykonania Programu, obejmujące opis wykonanych działań, ocenę realizacji planu operacyjnego oraz ocena wskaźników efektywności Programu.

Okres raportowania Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2022 – 2023. W tym czasie na terenie gminy Czechowice – Dziedzice obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, przyjęty Uchwałą nr XL/467 Rady Miejskiej z dnia 31 sierpnia 2021 r. – przedstawiony raport jest drugim podsumowaniem przyjętego w 2021 roku Programu.

Przy opracowywaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje świadczące o stanie środowiska naturalnego na terenie gminy Czechowice Dziedzice, były to m. in.:

- dane udostępnione przez Urząd Miejski w Czechowicach - Dziedzicach,
- dane pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane udostępnione przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej w Czechowicach – Dziedzicach,
- dane udostępnione przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Czechowicach – Dziedzicach,
- dane udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Bielsku – Białej,
- dane udostępnione przez Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej,
- dane udostępnione przez administratorów budynków wielorodzinnych,
- dane udostępnione przez Straż Miejską w Czechowicach – Dziedzicach,
- dane udostępnione przez PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bielsko,
- dane udostępnione przez Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe S.A.,
- dane udostępnione przez Generalną Dyрекję Dróg Krajowych i Autostrad,
- dane udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- dane udostępnione przez PGW Wody Polskie RZGW w Gliwicach,
- dane udostępnione przez UNIMOT Terminale Sp. z o.o.
- dane udostępnione przez ORLEN OIL S.A.,
- dane pochodzące z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach,
- dane udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- dane udostępnione przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą w Gliwicach.

2. Cele oraz kierunki interwencji wyznaczone do realizacji w ramach przyjętego programu ochrony środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028”, w oparciu o analizę stanu środowiska na terenie gminy wykonano dla każdej dziedziny środowiskowej analizę SWOT, na podstawie, której wyznaczono odpowiednie cele i kierunki interwencji:

Obszar interwencji: Ochrona powietrza i klimatu

Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych, w ramach którego wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych;
- Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

Obszar interwencji: Ochrona przed hałasem

Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, w ramach którego wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas;
- Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Obszar interwencji: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, w ramach którego wyznaczono następujący kierunek interwencji:

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu, w ramach którego wyznaczono następujący kierunek interwencji:

- Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły.

Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa

Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, w ramach którego wyznaczono następujące kierunki działań:

- Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodnościekowej dla potrzeb ludności i przemysłu;
- Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy górnej Wisły.

Obszar interwencji: Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel: **Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż**, w ramach którego wyznaczono następujący kierunek interwencji:

- Zabezpieczenie terenów osuwiskowych na terenie Gminy.

Obszar interwencji: Tereny przemysłowe

Cel: **Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego**, w ramach którego wyznaczono następujący kierunek interwencji:

- Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

Obszar interwencji: Ochrona gleb

Cel: **Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi**, w ramach którego wyznaczono następujący kierunek interwencji:

- Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: **Racjonalna gospodarka odpadami**, w ramach którego wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.

Obszar interwencji: Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel: **Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu**, w ramach którego wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.
- Zrównoważony rozwój lasów.

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cele: **Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych oraz Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska**, w ramach których wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Zmniejszenie zagrożenia awariami oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
- Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń.

W zakresie każdego kierunku interwencji sprecyzowano konkretne zadania, które przedstawiono w dalszej części opracowania, a których realizacja powinna przyczynić się do osiągnięcia założonych celów. W zestawieniach przedstawionych w kolejnym rozdziale zobrazowano, jak przebiegała realizacja zadań w latach 2022 – 2023.

W przyjętym Programie ochrony środowiska, w harmonogramach realizacji zadań wyszczególnia się ich dwie grupy:

- Zadania własne – realizowane bezpośrednio przez Gminę Czechowice - Dziedzice, ich realizacja jest związana bezpośrednio z wkładem finansowym Gminy,
- Zadania monitorowane – realizowane na terenie gminy, nie mniej jednak przez jednostki takie jak Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, a także przedsiębiorców czy mieszkańców (Gmina nie odpowiada za realizację tych zadań).

Biorąc pod uwagę fakt, że w Programie Ochrony Środowiska pojawiają się zadania należące do każdej z wyżej wymienionych wyżej grup, dane do opracowania niniejszego Raportu pochodzą nie tylko Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach i jego jednostek organizacyjnych, ale także z instytucji wymienionych na listach przedsięwzięć przewidzianych do realizacji, jako jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie.

3. Zrealizowane zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028.

3.1. Ochrona powietrza i klimatu

W zakresie ochrony powietrza i klimatu w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 13 zadań (w tym 3 łączone), z czego:

- 9 własnych,
- 6 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie ochrony powietrza i klimatu na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 1) i działań monitorowanych (tabela nr 2).

Tabela 1 Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony powietrza i klimatu

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	W okresie raportowania w ramach realizacji zadania założono projekt pn. „Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - etap II. Dotyczył on kompleksowej termomodernizacji 6 budynków użyteczności publicznej w Gminie Czechowice-Dziedzice z wykorzystaniem w części obiektów odnawialnych źródeł energii, tj.: • Szkoły Podstawowej w Zabrzegu, • Przedszkola Publicznego nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach, • Szkoły Podstawowej nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach, • Szkoły Podstawowej nr 3 w Ligocie, • Noclegowni OPS, • obiektu przeznaczonego na siedzibę AZK. Na realizację projektu założono środki w wysokości 7 228 304,56 zł. W latach 2022-2023 w ramach ww. projektu realizowano zadania: • Rewitalizacja budynku byłego Zespołu Szkół Specjalnych z przeznaczeniem na Administrację Zasobów Komunalnych; wartość zadań termomodernizacyjnych: 1 196 944,97 zł, • Zmiana sposobu ogrzewania w budynku przy ul. Legionów 187A, gdzie funkcjonuje oddział poczty oraz biblioteki; wydatkowano: 39 991,11 zł, • Termomodernizacja PP Nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach-Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Zakres prac obejmował między innymi: termomodernizację budynku, montaż

		8 sztuk paneli fotowoltaicznych, modernizację instalacji centralnego ogrzewania; wydatkowano: 797 484,10 zł, • Termomodernizacja SP Nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach. Zakres prac obejmował między innymi: termomodernizację budynku, montaż 17 paneli fotowoltaicznych, modernizację instalacji centralnego ogrzewania; wydatkowano: 2 944 243,24 zł, • Szkoła Podstawowa w Zabrzegu – w 2022 roku wykonano m.in.: wymianę drzwi zewnętrznych, docieplenie ścian w gruncie (budynek główny), docieplenie piwnic powyżej cokołu (budynek główny), docieplenie nadziemna (budynek główny), docieplenie stropu ostatniej kondygnacji (budynek główny), docieplenie ścian w gruncie i cokołu (sala gimnastyczna), docieplenie ścian nadziemna (sala gimnastyczna i łącznik) oraz instalację fotowoltaiczną; wydatkowano: 1 174 182,35 zł.
2.	Program poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice (dotacja)	W 2022 roku w ramach przyjętego „Program poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie gminy Czechowice - Dziedzice” przeznaczono kwotę w wysokości 2 664 873,38 zł na wypłatę grantów dla mieszkańców uczestniczących w projekcie. Dodatkowo wydatkowano 56 573,66 zł na wynagrodzenie dla inżyniera projektu oraz obsługi projektu.
3.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych	Gmina Czechowice-Dziedzice W latach 2021-2023 w budynkach gminnych zlikwidowano 17 szt. kotłów węglowych. W zamian zainstalowano 5 szt. kotłowni gazowych, a w 12 przypadkach budynki podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej. Natomiast w lokalach AZK w zarządzie Wspólnoty Mieszkaniowej zlikwidowano 28 szt. kotłów węglowych. W zamian zainstalowano ogrzewanie etażowe gazowe. W ramach projektu pn.: „Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, tj. Kolorowa 2, Lipowska 24, Słowackiego 32, Towarowa 2 na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice” wykonano termomodernizację budynków przy ulicach: Kolorowej 2 w Bronowie, Lipowskiej 24, Towarowej 2, Słowackiego 32 w Czechowicach-Dziedzicach oraz docieplenie ścian i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynkach przy ulicach: Towarowej 2 i Juliusza Słowackiego 32 w Czechowicach-Dziedzicach. W 2022 roku wydatkowano: 1 333 866,97 zł Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. W 2022 roku realizowano zadania: • „Projekt i budowa wysokoparametrowego przyłącza ciepłowniczego do budynku wielorodzinnego przy ul. Dolnej”. W ramach zadania podłączono do sieci ciepłowniczej budynek mieszkalny wielorodzinny o zapotrzebowaniu mocy równym 250 kW. Ponadto został zakupiony i zainstalowany kompaktowy węzeł cieplny wraz z buforem stabilizacyjnym, • „Projekt i budowa wysokoparametrowego przyłącza ciepłego do budynku wielorodzinnego przy ul. Wesolej”. W ramach zadania wykonano przyłącze ciepłownicze do budynku mieszkalnego prowadzone od istniejącej w tym rejonie preizolowanej sieci ciepłowniczej 2 x DN80, • „Budowa wysokoparametrowego przyłącza ciepłego do budynku NZOZ „Zdrowie” przy ul. Traugutta. W ramach zadania wybudowano przyłącze ciepłownicze prowadzone od istniejącego w tym rejonie przyłącza preizolowanego 2 x DN50 do budynku przychodni NZOZ „Zdrowie”,

		„Budowa wysokoparametrowego przyłącza do budynku wielorodzinnego przy ul. Towarowej” – w 2022 roku wydano warunki techniczne przyłączenia do sieci ciepłowniczej, - W 2022 i 2023 r w ramach usuwania awarii na sieci ciepłowniczej wymieniono i zmodernizowano łącznie 193 mb izolacji cieplnej rurociągów. Administracja Mieszkań SILESIA W latach 2020-2023 w ramach realizacji zadania na budynku Wspólnoty Mieszkaniowej Łagodna 14 w Czechowicach-Dziedzicach zainstalowano 1 instalację fotowoltaiczną. Ponadto w 14 budynkach (101 lokali mieszkalnych) zmieniono źródła ciepła z węglowych na gazowe. Czechowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa W latach 2020-2023 w ramach realizacji zadania przeprowadzono następujące działania termomodernizacyjne w posiadanych budynkach mieszkalnych wielorodzinnych: - Docieplenie stropów piwnicznych w 5 budynkach, - Docieplenie stropodachu w 1 budynku, - Wymiana stolarki okiennej: na kłatkach schodowych 15 budynków, w piwnicach 27 budynków, na strychach 6 budynków oraz montaż luksterów w naświetlach klatek schodowych w 9 budynkach, - Wymianę oświetlenia na lampy LED w: piwnicach 27 budynków, nad wejściami do 9 budynków, na strychu w 7 budynkach. - W 10 lokalach mieszkalnych 1 budynku wielorodzinnego zlikwidowano piece węglowe i zastąpiono je instalacją gazową. Spółdzielnia Mieszkaniowa Hutnik W ramach realizacji zadania w 2023 roku wykonano docieplenie stropów piwnic w 6 budynkach mieszkalnych. W latach 2020-2023 w budynkach należących do Spółdzielni zlikwidowano/ wymieniono ok. 5 pieców węglowych. Nie instalowano urządzeń wykorzystujących OZE.
4.	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Czechowice-Dziedzice	Gmina Czechowice-Dziedzice W latach 2022-2023 realizowano zadanie budowy i wymiany oświetlenia ulicznego. W ramach ww. zadania zamontowano łącznie 216 nowych opraw oświetlenia ulicznego, w tym: 2022 rok – 8 opraw w ulicy: Międzyrzeckiej, Orzeszkowej, bocznej Traugutta i Londzina; koszt: 64 497,40 zł, 2023 rok – 8 opraw w ulicy: Międzyrzeckiej, Modrzewiowej i Dożynkowej; koszt: 49 861,00 zł.
5.	Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Brak informacji o realizacji zadania w okresie raportowania.

6.	Aktualizacja i realizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czechowice-Dziedzice"	Nie aktualizowano w okresie raportowania.
7.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych gminnych	W 2022 roku realizowano następujące zadania: • Remonty bieżące dróg - 1 754 711,93 zł, • Modernizacja dróg gminnych w obszarze realizacji zadania "Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice - etap 2" – 5 544 555,96 zł, • Przebudowa ul. Pasiecznej w Zabrzegu (projekt) –10 000,00 zł. • Projekt przebudowy odcinka pasa drogowego ul. Gazdy w Zabrzegu –18 450,00 zł., • Budowa drogi dojazdowej (gminnej publicznej) wraz z przebudową przyległego układu komunikacyjnego tj. skrzyżowania ulicy Cichej z DK 1 w Czechowicach-Dziedzicach – 350 303,10 zł. • Przebudowa ul. Zawilej w Czechowicach-Dziedzicach (projekt) – 93 000,00 zł. • Przebudowa ul. Falistej w Czechowicach-Dziedzicach – 40 000,00 zł. • Projekt przebudowy odcinka pasa drogowego ul. Junackiej w Czechowicach-Dziedzicach – 19 680,00 zł. • Rozwój infrastruktury drogowej w Gminie Czechowice-Dziedzice poprzez budowę i przebudowę dróg gminnych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną – 344 554,00 zł. W 2023 roku realizowano następujące zadania: • Remonty bieżące dróg - 6 179 908 zł, • Przebudowa drogi powiatowej nr 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odcinku od DK1 do drogi powiatowej nr 4461S ul. Narutowicza –1 500 224 zł., • Modernizacja dróg gminnych w obszarze realizacji zadania "Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice - etap 2 628 549,83 zł • Przebudowa ul. Pasiecznej w Zabrzegu (projekt) –84 710 zł. • Rozwój infrastruktury drogowej w Gminie Czechowice-Dziedzice poprzez budowę i przebudowę dróg gminnych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną – 6 027 007,88 zł, W ramach inwestycji wykonano poniższe zadania: ○ Modernizacja ul. Słonecznej w Czechowicach-Dziedzicach, ○ Budowa chodnika i odwodnienia ul. Powstańców Śląskich w Ligocie, ○ Rozbudowa i budowa ul. Komorowickiej w Czechowicach-Dziedzicach – zdanie w toku realizacji. ○ Rozbudowa ul. Zawilej w Czechowicach-Dziedzicach – zadanie w toku realizacji. • Przebudowa odcinka pasa drogowego ul. Gazdy w Zabrzegu – 958 808,71 zł.

		• Przebudowa ul. Stawiska (projekt) – 7 380 zł, • Projekt układu drogowego ulica Sadowa, Grabowicka i Dolna w Czechowicach-Dziedzicach – 24 600,00 zł. • Przebudowa odcinka pasa drogowego ul. Junacka w Czechowicach-Dziedzicach – 217 115,75 zł.
8.	Organizacja akcji edukacyjnych i społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Czechowice-Dziedzice W latach 2022-2023 jednostki oświatowe będące w administracji Gminy Czechowice-Dziedzice organizowały na terenie gminy szereg działań, w tym: W 2022 roku: • Udział w kampanii Edukacyjnej Sieci Antysmogowej - montaż czujnika antysmogowego w Szkole Podstawowej nr 3 w Czechowicach na ulicy Lipowskiej. • Edukacyjna Sieć Antysmogowa – materiały edukacyjne, akcje szkolne i inne działania informacyjne i edukacyjne, • Akcje prowadzone przez sekcję ekologiczną Samorządu Uczniowskiego, • Udział dzieci w Ogólnopolskim Konkursie „razem działamy czysto oddychamy”, • Zamontowanie na budynku Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bronowie zestawu pomiarowego zanieczyszczeń powietrza wraz z tablicą LED informującą o jakości powietrza. W 2023 roku: • Plakaty tworzone na potrzeby szkolnego konkursu "Czyste powietrze", • Przeszkolenie ekologiczne, przeszkolenie rodziców, przeszkolenie wychowawców, • Warsztaty w ramach ogólnopolskiej akcji antysmogowej "Edukacyjna Sieć Antysmogowa -NASK" Udział w programie Edukacyjna Sieć Antysmogowa: udział w projekcie "Mierzymy się ze smogiem": montaż zewnętrznego miernika jakości powietrza, montaż wewnętrznego ekranu edukacyjnego, wyświetlanie treści edukacyjnych, realizacja programu cyfrowej edukacji ekologicznej ESA, prowadzenie lekcji o zanieczyszczaniu powietrza, • Udział w ogólnopolskim programie „Zielone Laboratoria – Lafarge” mającym na celu przeprowadzenie lekcji o klimacie i zapobieganiu zanieczyszczeniom powietrza. Lekcje geografii i biologii w klasach 7,8 na temat: „Ślad węglowy”, „Zasoby wodne”, „Energia”, • Współpraca z Fundacją Ekologiczną „Arka” – warsztaty dla klas 5 w ramach lekcji geografii „ Dzień Czystego Powietrza”, • Udział w ogólnopolskim projekcie ekologicznym „Ekoeksperymentarium” – lekcje on-line na temat ochrony środowiska, • Udział w konkursach w ramach projektu "Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice": konkurs plastyczny "Oddychamy tym, co mamy", "Alternatywne środki transportu",

		Innowacja pedagogiczna propagująca zachowania ekologiczne w tym ochronę czystości powietrza "Zakochaj się w Małej Ojczyźnie". Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach W 2023 roku realizowano projekt pn. "Z zapalem przeciw zmianom klimatu- zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" mający na celu podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat zmian klimatu i ich skutków. Projekt miał na celu przeprowadzenie konkursów m.in. w tematyce ochrony powietrza oraz oszczędzania zasobów i alternatywnych środków transportu. Ponadto Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach w ramach swojej oferty edukacyjno-doradczej prowadzi dyżury ekodoradców i konsultacje programu „Czyste Powietrze”. Podczas konsultacji z ekodoradcami mieszkańcy mogą uzyskać informację o dostępnych formach wsparcia oraz dotacjach na wymianę źródeł ciepła (w tym o programie „Czyste Powietrze”), uzyskać informacje na temat podniesienia efektywności energetycznej budynków oraz otrzymać pomoc w doborze optymalnego ekologicznego źródła ciepła.
9.	Wzmacnianie kontroli egzekwowania prawa w zakresie ochrony powietrza	Straż Miejska w Czechowicach-Dziedzicach w 2022 roku wykonała 305 kontroli, z tego 239 kontroli dotyczyło przestrzegania zakazu spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej, a 66 dotyczyło spalania pozostałości roślinnych na powierzchni terenu. W 2023 roku wykonano 317 kontroli, z tego 250 kontroli dotyczyło przestrzegania zakazu spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej, a 67 dotyczyło spalania pozostałości roślinnych na powierzchni terenu. Łącznie w okresie raportowania nałożono 43 mandaty oraz udzielono 29 pouczeń.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Tabela 2 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie ochrony powietrza i klimatu

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach / mieszkańcy W latach 2021-2023 mieszkańcy z terenu gminy złożyli 517 wniosków w ramach Programu Czyste Powietrze. Zamontowano: 311 szt. kotłów gazowych kondensacyjnych klasy efektywności energetycznej minimum A, 72 szt. kotłowni gazowych, 1 kocioł zgazowujący drewno, 17 szt. kotłów na pellet drzewny, 11 szt. kotłów na węgiel spełniających wymogi Programu, 125 szt. pomp ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej,

		16 szt. systemów ogrzewania elektrycznego.
2.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Brak informacji o podjętych działaniach.
3.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o. W 2022 roku zakończono realizację projektu pn. „Elektromobilna komunikacja miejska w Czechowicach-Dziedzicach”. Początkiem 2020 roku podjęto działania zmierzające do pozyskania środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, działanie 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie, poddziałanie 4.5.2. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie RIT Południowy oraz w ramach Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Program GEPARD II - transport niskoemisyjny, część 3) Śląsk – Zagłębie bezemisyjnego transportu publicznego) na dofinansowanie projektu „Elektromobilna komunikacja miejska w Czechowicach-Dziedzicach”. W 2022 roku zakupiono 2 autobusy zeroemisyjne elektryczne przegubowe. W 2023 roku zakupiono 2 używane autobusy z silnikiem diesla Euro 5 i Euro 6. Wydatkowano: 7 590 800,00 zł.
4.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych powiatowych (łącznie 8 odcinków)	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej W latach 2021-2023 na terenie gminy Czechowice-Dziedzice zakończono następujące inwestycje: - Przebudowa drogi powiatowej nr 4453S ul. Prusa w Czechowicach-Dziedzicach wraz z chodnikami oraz przebudową skrzyżowania z drogą gminną nr 350012S na rondo. Koszt realizacji inwestycji: 7 613 697,30 zł, - Budowa miejsc postojowych wraz z przebudową chodnika w ciągu DP 4463S ul. Szkolnej w Czechowicach-Dziedzicach – koszt: 183 328,31 zł, - Budowa chodnika przy DP nr 4430S ul. Do Zapory w Zabrzegu – powstał nowy chodnik na długości 150 mb – koszt: 612 129,95 zł, - Budowa chodnika przy DP 4426S ul. Bielskiej w Ligocie – koszt: 14 254,19 zł, - Budowa chodnika przy DP 4439S ul. Międzyrzeckiej w Bronowie – koszt: 4 059,00 zł, - Przebudowa DP nr 4431S ul. Miliardowickiej w Zabrzegu – koszt: 265 163,36 zł, - Przebudowa DP nr 4441S Czechowice-Dziedzice – Kaniów ul. Węglowa wraz z chodnikami oraz zatokami autobusowymi na odcinku od ul. Traugutta do torów kolejowych na długości 492 mb w Czechowicach-Dziedzicach – koszt: 3 746 646,63 zł. W ramach bieżącego utrzymania dróg powstały nowe nawierzchnie na drogach: 4440S Ligota- DK1- Czechowice-Dziedzice ulica Mazańcowicka w Czechowicach-Dziedzicach – 0,622 km,

		• 4431S Zabrzeg-Ligota ul. Rolników w Ligocie – 0,113 km, • 4440S Ligota- DK1- Czechowice-Dziedzice w Czechowicach-Dziedzicach – 0,650 km, • 4440S ul. Mazańcowickiej w Czechowicach-Dziedzicach na długości 652 km. • 4446S ul. Lipowskiej w Czechowicach-Dziedzicach na długości 85 mb. Ponadto prowadzone były następujące prace związane z bieżącym utrzymaniem obiektów mostowych: • Naprawa uszkodzonego separatora mostu w ciągu DP 4425S ul. Waryńskiego w Czechowicach-Dziedzicach, • Naprawa uszkodzonego umocnienia potoku pod mostem w ciągu DP 4431S ul. Długa w Ligocie, • Naprawa uszkodzonych chodników i wymiana uszkodzonych krawężników wiaduktu w ciągu DP 4463S ul. Szkolna w Czechowicach-Dziedzicach, • Naprawa uszkodzonych nawierzchni żywicznych kap chodnikowych mostu w ciągu DP 4428S ul. Ligocka w Ligocie, • Naprawa dylatacji na wiadukcie w ciągu DP 4454S ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach, • Wykonanie schodów terenowych przy wiadukcie nad torami PKP w ciągu ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach, • Naprawa umocnienia skarp pod mostem w ciągu DP 4439S ul. Kunza w Bronowie, • Naprawa uszkodzonych nawierzchni kap chodnikowych – wykonanie nawierzchni bitumicznych modyfikowanych polimerami na moście w ciągu DP 4439S ul. Kunza w Bronowie, • Wykonanie kapy chodnikowej wraz z wymianą uszkodzonych krawężników na wiadukcie w ciągu DP4463S ul. Szkolna w Czechowicach-Dziedzicach, • Naprawa słupów podpór wiaduktu w ciągu DP 4454S ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach, • Naprawa schodów prowadzących z wiaduktu w ciągu DP nr 4454S ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach na ul. Towarowej, • Remont balustrad na moście w ciągu DP 4440S ul. Mazańcowickiej w Ligocie – wykonanie części przelotowej przepustu oraz ścianek czołowych w rejonie skrzyżowania z DP 4431S ul. Długiej w Ligocie z ul. Barwną, • Remont dylatacji na wiadukcie w ciągu DP nr 4454S ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach, • Oczyszczenie przepustów ramowych w ciągu DP 4426S ul. Czyża w Bronowie z naniesionego materiału ziemnego oraz oczyszczenie umocnienia brzegów z roślinności, • Wykonano izolację z nawierzchni modyfikowanej na kapach chodnikowych wiaduktu i na schodach skarpowych w ciągu ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach, • Wymieniono balustrady na barieroporęcze na moście w ciągu ul. Bestwińskiej w Czechowicach-Dziedzicach, • Remont kapy chodnikowej na moście w ciągu ul. Bestwińskiej w Czechowicach-Dziedzicach.
--	--	--

		W ramach prac odtworzeniowych po budowie kanalizacji sanitarnej w 2023 roku wykonano na zlecenie PIM Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach nową nawierzchnię na pozostałym zakresie ul. Lipowskiej oraz ul. Zamkowej. Dodatkowo w ramach robót naprawczych po wykonanej rozbudowie infrastruktury kolejowej firma realizująca to zadanie, wykonała odnowę nawierzchni dwóch najbardziej zniszczonych podczas swoich robót odcinków dróg powiatowych tj. na ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach wykonano 0,4 km i na ul. Waryńskiego w Zabrzegu 1,5 km nawierzchni
5.	Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	W okresie raportowania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Bielsku – Białej przeprowadził 10 kontroli podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony powietrza. W 7 przypadkach stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości.
6.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	System powiadomienia mieszkańców o jakości powietrza funkcjonuje w ramach Programu Działań Krótkoterminowych. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego po otrzymaniu prognozy o możliwości przekroczenia poziomu, powyżej którego należy informować społeczeństwo lub poziomu alarmowego stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, wysyła stosowną informację do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, które następnie informuje poszczególne gminy w obrębie swojej właściwości. Do zadań gmin należy podjęcie działań informacyjnych (przekazanie informacji mieszkańcom poprzez udostępnienie na stronie internetowej) oraz działania zaradcze (przeprowadzenie odpowiedniej ilości kontroli indywidualnych źródeł ciepła). System prognoz jakości powietrza w całym kraju prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i oparty jest na danych pomiarowych z sieci monitoringowej jakości powietrza oraz danych meteorologicznych udostępnianych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. W roku 2022 ilość dni z przekroczonym zanieczyszczeniem powietrza wynosiła 34 dni. W roku 2023 ilość dni z przekroczonym poziomem zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Czechowice - Dziedzice wynosiła 10 dni. Stacją reprezentatywną do powiadomień o ryzykach i przekroczeniach poziomów alertowych dla powiatu bielskiego jest stacja pomiarowa w Goczałkowicach-Zdroju, przy ul. Parkowej. Ponadto, w Pszczynie, przy ul. Bogedaina, zlokalizowana jest stacja manualna pyłu zawieszonego PM10 wykorzystywana na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza. Na stacji tej mierzy się również zawarty w pyłe zawieszonym PM10: arsen, benzo(a)piren, kadm, nikiel oraz ołów. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej wg kryterium ochrony zdrowia ludzi uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2023 przedstawiają się następująco: • Klasa A – dla dwutlenku siarki, dwutlenków azotu, ozonu, benzenu, ołowiu, kadmu, arsenu, niklu i tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 • Klasa C – dla benzo(a)pirenu, • Klasa D2 – dla ozonu (przekroczona wartość poziomu dopuszczalnego długookresowego).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.2. Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony przed hałasem w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 7 zadań, z czego:

- 3 własne,
- 4 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie ochrony przed hałasem na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 3) i działań monitorowanych (tabela nr 4).

Tabela 3 Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2019 r.
1.	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie realizowane pośrednio poprzez modernizację układu dróg gminnych. Realizacja zadań ujęta w poz. 7 Tabeli nr 1
2.	Rozwój transportu rowerowego, w tym budowa ścieżek rowerowych wzdłuż dróg	W 2022 roku realizowano zadanie pn.: Budowa ciągu pieszo-jezdnego oraz ciągu pieszo-rowerowego wraz z miejscami postojowymi, oświetleniem drogowym oraz infrastrukturą towarzyszącą na odcinku pomiędzy ulicami Falistą i Bestwińską przylegających do zrekultywowanego terenu byłego składowiska odpadów komunalnych w Czechowicach-Dziedzicach w ramach projektu pn. „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice” – wydatkowano 511 070,39 zł w tym: roboty przygotowawcze, ziemne, podbudowy, nawierzchnie i zieleń przydrożna jako wzmocnienie skarp, oznakowanie, elementy ulic, oświetlenie. Zakupiono ławki parkowe, stojaki na rowery, stoliki parkowe oraz kosze na śmieci.
3.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Czechowice - Dziedzice nie prowadziła działań w zakresie edukacji społeczeństwa w zakresie ograniczania emisji hałasu. Działania te realizowane są w ramach edukacji ekologicznej w szkołach i przedszkolach, nie są one jednak nastawione tylko na hałas, ale obejmują ochronę powietrza, ochronę wody, przyrody i lasów, w tym także ochronę przed hałasem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Tabela 4 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2019 r.
1.	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie realizowane pośrednio poprzez modernizację układu dróg powiatowych i krajowych. Realizacja zadań ujęta w poz. 4 Tabeli nr 2.
2.	Rewitalizacja linii kolejowych nr 93, nr 139, nr 150, nr 693	PKP PLK S.A. Centrala Biuro Terenów Kolejowych i Ochrona Środowiska W latach 2022-2023 wykonano następujące remonty i modernizacje sieci kolejowej na terenie gminy: - Opracowanie Studium Wykonalności dla zadania pn. „Prace na linii kolejowej nr 139 na odcinku Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała – Żywiec – granica państwa”, - Przebudowa linii kolejowej nr 139 na odcinku od km 40,5 do km 45,55 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, - Przebudowa linii kolejowej nr 93 na odcinku od km 44,95 do km 53,1 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, - Przebudowa linii kolejowej nr 150 na odcinku od km 2,962 do km 4,452 oraz linii kolejowej nr 790 na odcinku od km 0,000 do km 3,247 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, - Przebudowa 3 przejazdów kolejowo-drogowych: na ul. Czystej w km 0,981, na ul. Ludwika Waryńskiego w km 1,314 linii kolejowej nr 790 oraz na ul. Barlickiego w km 45,67 linii kolejowej nr 93, - Budowa dwóch peronów kolejowych dwukrawędziowych na stacji Czechowice-Dziedzice, - Budowa dwóch peronów jednokrawędziowych na przystanku osobowym Zabrzeg, - Budowa dwóch przejść podziemnych PPT-1 w km 46,6 oraz PPT-2 w km 47,032 na stacji Czechowice-Dziedzice oraz przejścia podziemnego PPT-3 w km 51,446 na przystanku osobowym Zabrzeg na linii kolejowej nr 93, - Przebudowa czterech obiektów mostowych: most kolejowy MK-1 w km 45,284 linii kolejowej nr 93; most kolejowy MK-2 w km 48,026 linii kolejowej nr 93; most kolejowy MK-3 w km 41,597 linii kolejowej nr 139; most kolejowy MK-2 w km 0,743 linii kolejowej nr 150, - Przebudowa 7 wiaduktów kolejowych: wiadukt kolejowy WK-1 w km 47,757 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-2 w km 47,854 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-3 w km 48,489 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-4 w km 49,028 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-5 w km 50,743 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-6 w km 51,118 linii kolejowej nr 93; wiadukt kolejowy WK-8 w km 1,879 linii kolejowej nr 150; budowa nowego wiaduktu WK-7 w km 42,505 linii kolejowej nr 139 nad ul. Legionów.
3.	Redukcja hałasu przemysłowego poprzez zastosowanie przez zakłady odpowiednich rozwiązań technicznych i organizacyjnych	Starosta Bielski w okresie raportowania nie wydał żadnej decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu emitowanego do środowiska. W okresie raportowania obowiązywało 8 decyzji wydanych wcześniej.
4.	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	Badania hałasu drogowego i kolejowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. W okresie raportowania

	przeprowadzono w 2023 roku badania hałasu drogowego w 4 punktach na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice: • ul. Kręta, emisja hałasu od drogi krajowej nr 1, od skrzyżowania z ul. Świerkowicką do skrzyżowania z ul. Lipowską, 450 m. • ul. Gabriela Narutowicza, droga powiatowa nr 4461S, od skrzyżowania z ul. Szkolną do skrzyżowania z ul. Romualda Traugutta, 996 m. • ul. Węglowa, droga powiatowa nr 4441S, od skrzyżowania z ul. Szkolną do skrzyżowania z drogą krajową nr 1, 615 m. • ul. Legionów, droga powiatowa nr 4116S, od skrzyżowania z ul. Ignacego Paderewskiego do skrzyżowania z ul. Klasztorną, 515 m. Wyniki pomiarów wskazywały na przekroczenie poziomu dźwięku tylko na ulicy Węglowej w dzień o 5dB, a w porze nocnej o 6 dB. W okresie raportowania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Bielsku – Białej przeprowadził 3 kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony przed hałasem. W 3 przypadkach stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych do podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.3. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

W zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 3 zadania, z czego:

- 1 własne,
- 2 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 5) i działań monitorowanych (tabela nr 6).

Tabela 5 Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Zadanie realizowane na bieżąco. Zadanie jest realizowane przez gminę głównie poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W okresie raportowania wydatkowano środki w wysokości 136 413,10 zł na opracowanie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Tabela 6 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Czechowice-Dziedzice przeprowadzone zostały przez WIOŚ w 2023 roku w miejscowości Czechowice-Dziedzice na ulicy Traugutta i Szkolnej pomiary natężenia pola elektromagnetycznego. Wyniki półgodzinnych, ciągłych pomiarów monitoringowych, nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości od 80 MHz do 60 GHz, o wartości minimalnej 28 V/m. Dla lokalizacji w Czechowicach - Dziedzicach uzyskano wynik na poziomie <0,7 V/m. Ponadto zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach Gminy Czechowice - Dziedzice i gmin ościennych w granicach województwa śląskiego nie wykazano występowania takich terenów.

2.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Bielski prowadzi i udostępnia na stronie internetowej informacje o instalacjach wytwarzających pole elektromagnetyczne, objętych obowiązkiem zgłoszenia instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. Starosta Bielski w okresie raportowania przyjął 3 zgłoszenia instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko. Na terenie gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest także 31 anten telefonii komórkowej zlokalizowanych w stacjach bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych BTsearch).
----	---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.4. Gospodarowanie wodami

W zakresie gospodarowania wodami w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 8 zadań (w tym 5 łączonych), z czego:

- 7 własnych,
- 5 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie gospodarowania wodami na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 7) i działań monitorowanych (tabela nr 8).

Tabela 7 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Czechowice-Dziedzice Na koniec 2023 roku Gmina Czechowice-Dziedzice posiadała 25 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 5 004,69 ha. Stanowiło to ok. 74,72% powierzchni Gminy. We wszystkich MPZP uwzględniono ustalenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granice obszarów zalewowych. W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego znajdują się zapisy dotyczące terenów zagrożonych powodzią, w tym m. in.: „W celu ochrony przed skutkami powodzi, zachowania warunków ochrony wód, umożliwienia dostępu do wody, prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych ustala się: 1) na terenach zabudowy sąsiadujących z powierzchniowymi wodami płynącymi należy zachować: a) odległość obiektów kubaturowych: – co najmniej 15 metrów od górnej krawędzi skarpy brzegowej cieku (dla wód stanowiących własność Skarbu Państwa), – co najmniej 6 metrów od górnej krawędzi skarpy brzegowej cieku (dla wód pozostałych), b) odległość ogrodzeń - co najmniej 1,5 m od linii brzegu cieku; 2) wskazuje się „strefy ochronne wałów przeciwpowodziowych”, oznaczone na rysunku planu symbolem graficznym obejmujące tereny przylegające od strony odpowietrznej do wałów przeciwpowodziowych, terenach położonych w granicach stref ochronnych utrzymuje się istniejące obiekty budowlane, w tym urządzenia infrastruktury technicznej z możliwością remontu, przebudowy i rozbudowy”.
2.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	W 2022 roku: • wykonano dokumentację projektową na wykonanie budowli regulacyjnych na Potoku Czechowickim na odcinku od ul. Mazańcowickiej do ujścia, dla zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego terenów przyległych – wydatkowano

		93 858 zł. - uzyskano pozwolenie wodno-prawne oraz pozwolenia na realizację inwestycji przeciwpowodziowej obejmującej przebudowę śluzy wałowej odprowadzającej wodę deszczową ze zlewni ul. Wodnej do rzeki Wapienicy -wydatkowano 6 150 zł. - wypłacono odszkodowania za 5 działek – depozyt sądowy (14 właścicieli) zajętych pod planowaną inwestycję, na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego ustalających wysokość odszkodowania dla zadania pn.: „Wykonanie urządzeń przeciwpowodziowych w zlewni rowu do ul. Wodnej (zlewnia rowu R-D) – etap I” – wydatkowano 6 837,65 zł W 2023 roku: - Wydatkowano 600 zł na pokrycie opłat za odłączenie działek z ksiąg wieczystych ramach zadania „Wykonanie budowli regulacyjnych na Potoku Czechowickim na odcinku od ul. Mazańcowickiej do ujścia, dla zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego terenów przyległych”, - Wypłacono odszkodowania za 3 działki w ramach zadania „Budowa śluzy wałowej odprowadzającej wodę deszczową ze zlewni ul. Wodnej do rzeki Wapienicy” –wydatkowano łącznie 5 539 zł.
3.	Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	W 2022 roku przekazano 50 000,00 zł na dotację dla Rejonowego Związku Spółek Wodnych dla Konserwacji i Eksploatacji Urządzeń Melioracyjnych w Bielsku – Białej, z przeznaczeniem na utrzymanie urządzeń wodnych służących do melioracji wodnych oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, a także ochrony przed powodzią. W 2023 roku na ten sam cel udzielono dotacji w wysokości 50 000,00 zł.
4.	Wykonanie-zbiorników retencyjnych w zlewni rowu do ul. Wodnej w Czechowicach-Dziedzicach, w tym: - Zbiornik nr 1, rów przy zbiorniku, rów poniżej zbiornika (o pojemności ok. 4050 m³), - Zbiornik nr 2, rów przy zbiorniku (o pojemności ok. 700 m³), - Zbiornik nr 3, rów przy zbiorniku (o pojemności ok. 16 000 m³), - Zbiornik nr 4, doki wlotowe, przelew burzowy, wylot instalacji spustowej (o pojemności ok. 1 900 m³).	W 2022 roku prowadzono następujące działania: - Wszczęto procedurę postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację zadania obejmującego wykonanie zbiornika retencyjnego w zlewni ul. Weneckiej i Piasta w Czechowicach – Dziedzicach w ramach projektu pn. "Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" oraz na pełnienie nadzoru inwestorskiego – wydatkowano 35 035,18 zł. - Wszczęto procedurę postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację zadania wykonanie zbiorników retencyjnych w zlewni rowu do ul. Wodnej w Czechowicach-Dziedzicach w ramach projektu pn. „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”, a także pełnienie nadzoru inwestorskiego. Wykonano część prac - wydatkowano 2 087 632,15 zł. - Wszczęto procedurę postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację zadania wykonanie zbiornika retencyjnego między ul. Zamkową, a ul. Mikołaja Kopernika w Czechowicach-Dziedzicach w ramach projektu pn. "Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" oraz pełnienie nadzoru inwestorskiego. Zakończono realizację zadania. W wyniku wykonanych prac powstały 2 zbiorniki przeciwpowodziowe. Wydatkowano 454 515,53 zł.
5.	Wykonanie zbiornika retencyjnego w zlewni ulic Weneckiej i Piasta w Czechowicach-Dziedzicach (o pojemności ok. 1780 m³) w tym: - Suchy zbiornik przeciwpowodziowy, - Przebudowa koryta rowu i zarurowania w grobli,	W 2023 roku: Wykonano 4 zbiorniki retencyjne: przy ul. Starowiejskiej, Płaskiej i dwa przy ul. Wodnej wraz z rowami wzdłuż zbiorników w ramach zadania: „Wykonanie zbiorników retencyjnych w zlewni rowu do ul. Wodnej w Czechowicach-Dziedzicach” w ramach projektu pn. „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-

	• Zbiornik pompowy, • Umocnienie skarpy wału w części odwodnej w miejscu odprowadzania wody z węży tłocznych, • Ogrodzenie zbiornika pompowego, • Dojazd do zbiornika pompowego z placem manewrowym, • Przekładka sieci kanalizacji sanitarnej.	Dziedzice”. Pokryto koszty Inspektora nadzoru inwestorskiego. Wydatkowano łącznie 5 623 801,97 zł (w tym 361 722,97 zł – środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych). • Wykonano zbiornik retencyjny i zbiornik pompowy wraz z niezbędną infrastrukturą. Wykonano dojazd do stanowiska pomp mobilnych w ramach zadania „Wykonanie zbiornika retencyjnego w zlewni ul. Weneckiej i Piasta w Czechowicach-Dziedzicach” w ramach projektu pn. „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”. Pokryto koszty Inspektora nadzoru inwestorskiego. Wydatkowano łącznie 442 934,24 zł (w tym 268 718,12 zł – środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych). • Wykonano ubezpieczenia (umocnienie) skarpy zbiornika retencyjnego przy ul. Kopernika od strony cmentarza na długości 80 metrów w ramach zadania „Wykonanie zbiornika retencyjnego między ul. Zamkową a ul. Mikołaja Kopernika w Czechowicach-Dziedzicach” w ramach projektu "Z Zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" – wydatkowano 215 067,90 zł.
6.	Wykonanie zbiornika retencyjnego pomiędzy ul. Zamkową a ul. Mikołaja Kopernika w Czechowicach-Dziedzicach (o pojemności ok. 14 800 m³) Zadanie to obejmowało następujące elementy: • Zbiornik - roboty ziemne, • Wykonanie ścianki czołowej w km 0+252 i ubezpieczenie rowu poniżej przepustu w ul. Zamkowej na długości 35,0 m w km 0+252-0+287, • Remont grobli między zbiornikami, • Remont stojaka mnicha, • Wykonanie stojaka żelbetowego, • Ubezpieczenie rowu na odcinku wlotowym do mnicha na długości l=5,0m.	
7.	Działania edukacyjne, promocyjne	Gmina Czechowice - Dziedzice nie prowadziła działań w zakresie edukacji społeczeństwa obejmujących gospodarowanie wodami. Działania te realizowane są w ramach edukacji ekologicznej w szkołach i przedszkolach, nie są one jednak nastawione tylko na gospodarkę wodną, ale obejmują ochronę powietrza, ochronę przed hałasem, ochronę przyrody i lasów, w tym także właściwe gospodarowanie wodą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

W 2022 roku wykonano:

- remonty kanalizacji deszczowych – wydatkowano 280 626,01 zł,
- prace utrzymaniowe i eksploatacyjne gminnej kanalizacji deszczowej - wydatkowano 334 715,54 zł.

W 2023 roku wykonano:

- remonty kanalizacji deszczowych – wydatkowano 562 211,72 zł,
- prace utrzymaniowe i eksploatacyjne gminnej kanalizacji deszczowej - wydatkowano 482 875,70 zł.

Tabela 8 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, w tym: • przebudowa oraz nadbudowa obwałowań cieku Iłownica, • odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej rzeki Biała, • przebudowa obwałowań cieku Jasienica, • rozbudowa i przebudowa wału rzeki Biała	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach W 2022 roku wykonano: • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Białej na łącznej długości 6 km w Czechowicach-Dziedzicach i w Kaniowie w gminie Bestwina – dwukrotne koszenie; koszt: 28 102,64 zł, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Iłownicy na łącznej długości 24,972 km w miejscowościach: Landek, Iłownica, Rotropice w gminie Jasienica oraz w Czechowicach-Dziedzicach, Ligocie, Bronowie – dwukrotne koszenie; koszt: 131 130,44 zł, • konserwację wałów przeciwpowodziowych cieku Jasienickiego na łącznej długości 5,14 km w Ligocie oraz wały przeciwpowodziowe cieku Ligockiego na łącznej długości 1,14 km w Ligocie – dwukrotne koszenie; koszt: 78 897,48 zł, • konserwację wałów przeciwpowodziowych cieku Wapienieckiego na łącznej długości 10,5 km w Ligocie – dwukrotne koszenie; koszt: 86 950,58 zł, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Małej Wisły na łącznej długości 6,998 km w miejscowościach: Zabrzeg i Czechowice-Dziedzice – dwukrotne koszenie; koszt: 27 099,11 zł, • wycinkę drzew, krzewów na terenie Zarządu Zlewni w Katowicach – etap I – wycinka, pielęgnacja, nasadzenia drzew i krzewów na terenie działania NW Bielsko-Biała wraz z odwozem drewna na plac składowy; koszt: 135 625,20 zł, • roboty utrzymaniowe cieku Borówka w km 1+550-1+780 w Ligocie; koszt: 80 269,80 zł. W 2023 roku wykonano: • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Iłownicy na łącznej długości 24,972 km w miejscowościach: Landek, Iłownica, Rotropice w gminie Jasienica oraz w Czechowicach-Dziedzicach, Ligocie, Bronowie; koszt: 63 830,54 zł, • konserwację wałów przeciwpowodziowych cieku Jasienickiego na łącznej długości 5,14 km w Ligocie oraz wały przeciwpowodziowe cieku Ligockiego na łącznej długości 1,14 km w Ligocie; koszt: 33 768,19 zł,

		• konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Małej Wisły na łącznej długości 6,998 km w miejscowościach: Zabrzeg i Czechowice-Dziedzice; koszt: 13 997,10 zł, • wycinę, pielęgnację, nasadzenia drzew i krzewów na terenie działania NW Bielsko-Biała wraz z odwozem drewna na plan składowy; koszt: 114 838,99 zł. Ponadto w przypadku wystąpienia nagłych konieczności wykonania robót awaryjnych, które były możliwe do realizacji siłami własnymi w ramach Zespołu Wsparcia Technicznego Zarządu Zlewni Katowice, wykonywano doraźne prace remontowe oraz utrzymaniowe w zakresie cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.
2.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	Główny Inspektor Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Wody powierzchniowe W granicach administracyjnych gminy Czechowice-Dziedzice zlokalizowane są fragmentaryczne zlewnie 6 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz w północnozachodniej części gminy, 1 zlewnia bezpośrednia zbiornika Goczałkowice. Wszystkie należą do dorzecza Wisły. Na obszarze gminy Czechowice-Dziedzice wydzielonych zostało 7 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP): • PLRW2000042112699 Jasienica, • PLRW2000042112891 Wapienica, • PLRW200006211549 Łękawka, • PLRW200000211329 Młynówka Komorowicka, • PLRW20000421149 Biała, • PLRW20001121199 Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy, • PLRW20000621129 Iłownica. Po przeprowadzeniu badań monitoringowych w 2022 roku, klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych przedstawia się następująco: • PLRW2000042112699 Jasienica – >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu, fluorantenu, benzo(a)fluorantenu, benzo(g, h, i)peryleny • PLRW2000042112891 Wapienica – >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu, fluorantenu • PLRW20000421149 Biała – 5 klasa pod względem parametrów biologicznych, >2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, 2 klasa pod względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne), >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń niklu i jego związków, benzo(a)pirenu, fluorantenu. • PLRW20001121199 Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy - 4 klasa pod względem parametrów biologicznych, 2 klasa pod względem elementów hydromorfologicznych, >2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, 2 klasa pod

		względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne), >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu, fluorantenu. - PLRW20000621129 Iłownica - 3 klasa pod względem parametrów biologicznych, 5 klasa pod względem elementów hydromorfologicznych, >2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, 2 klasa pod względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne), >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu, fluorantenu Z kolei w 2023 roku, klasyfikacja ta przedstawiała się następująco: - PLRW2000042112699 Jasienica – 4 klasa pod względem parametrów biologicznych, 2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, >2 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu, fluorantenu, benzo(a)fluorantenu, benzo(g, h, i)peryleny - PLRW2000042112891 Wapienica – 4 klasa pod względem parametrów biologicznych, 3 klasa pod względem elementów hydromorfologicznych, >2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, 2 klasa pod względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne), >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń difenyloetrów bromowanych, rtęci i jej związków oraz benzo(a)pirenu. - PLRW20000421149 Biała – 2 klasa pod względem parametrów biologicznych, >2 klasy pod względem parametrów fizykochemicznych, >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń difenyloeterów bromowanych, rtęci i jej związków, niklu i jego związków, benzo(a)pirenu oraz fluorantenu. - PLRW20001121199 Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy - >2 klasa pod względem elementów hydromorfologicznych, >1 klasy jakości wód dla substancji priorytetowych, z uwagi na przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu. Wody podziemne W roku 2023 na terenie gminy Czechowice-Dziedzice prowadzono badania monitoringowe wód podziemnych w 1 punkcie sieci krajowej (Id Monitoring 2385) w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych. Był to punkt zlokalizowany w miejscowości Czechowice-Dziedzice, na zabudowie miejskiej luźnej. Określono końcową klasę jakości IV – wody niezadawalającej jakości.
3.	Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów komunalnych przydrożnych i suchego zbiornika przeciwpowodziowego	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach / mieszkańcy W okresie raportowania, w ramach Programu Moja Woda mieszkańcy z terenu gminy Czechowice - Dziedzice złożyli 15 wniosków o uzyskanie dofinansowania na zakup i montaż zbiorników retencjonujących na wody opadowe i roztopowe. W ramach tych zadań wybudowano zbiorniki retencyjne naziemne oraz zamontowano podziemne i naziemne instalacje do retencjonowania wód opadowych i roztopowych.
4.	Działania edukacyjne, promocyjne	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
5.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.5. Gospodarka wodno – ściekowa

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 9 zadań, z czego:

- 8 własnych,
- 1 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 9) i działań monitorowanych (tabela nr 10).

Tabela 9 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Budowa sieci kanalizacji poza obszarem Aglomeracji Czechowice-Dziedzice na terenie sołectwa Ligota – Centrum	Brak realizacji zadania
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Aglomeracji Czechowice-Dziedzice – realizacja projektu „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”	Gmina Czechowice-Dziedzice W okresie raportowania realizowano inwestycję pod nazwą „Budowa rurociągu tłoczego z pompowni PSC9 wraz z przebudową odcinków istniejącego rurociągu tłoczego i grawitacyjnego, w związku ze zwiększonym dopływem ścieków do zlewni pompowni PSC16, realizowanej w ramach podzadania 3”. W ramach zadania w oparciu o wykonany projekt budowy sieci kanalizacyjnej w rejonie ul. Bestwińskiej, Dworcowej i Łukowej w Czechowicach-Dziedzicach zostało wybudowane 935,89 m nowej sieci kanalizacyjnej, 153,32 m sieci zostało zmodernizowane (zwiększenie długości sieci), zaś 114,84 m sieci kanalizacyjnej zostało zlikwidowane. Zadanie zrealizowane zostało ze środków własnych Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. w kwocie 1 276 828,54 zł. W 2022 roku Gmina Czechowice – Dziedzice poniosła wydatki w wysokości 2 436 867,43 zł na dofinansowanie kosztów budowy przyłączy kanalizacyjnych do gminnej kanalizacji sanitarnej realizowanej w ramach projektu „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”. Dofinansowano koszty budowy przyłączy kanalizacyjnych do gminnej kanalizacji sanitarnej dla 353 budynków. W 2023 roku wydatkowano środki w wysokości 2 326 320,15 zł – przyłączono 326 budynków do sieci kanalizacji sanitarnej.
3.	Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej	Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. W 2022 roku w ramach realizacji projektu „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2” przyjęto środki trwałe w wysokości 22 802 633,89 zł. Środki trwałe przyjęte poza projektem: • 327,31 mb kanalizacji sanitarnej PVC 200 oraz 89,59 m PVC 160 w ul. Gościnniej- Drzymały w Czechowicach-Dziedzicach,

		• 25 mb kanalizacji sanitarnej PVC 200 w ul. Prusa w Czechowicach-Dziedzicach, • Przebudowa kanalizacji sanitarnej oraz przelewu burzowego w rejonie ul. Legionów/ Dojazdowej w Czechowicach-Dziedzicach, • Sieć kanalizacji sanitarnej PVC o długości 230,5 mb w ul. Pasieki w Czechowicach-Dziedzicach, • Przebudowa odcinka sieci grawitacyjnej, • Budowa odcinka rurociągu tłoczonego ze względu na zmianę miejsca włączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej, • Kanalizacja w ulicy Bestwińskiej w Czechowicach-Dziedzicach o długości 935,89 mb o wartości 700 796,08 zł. W 2023 roku przyjęto środki trwałe w wysokości 26 917 947,30 zł. Środki trwałe przyjęte poza projektem: • ul. Klonowa – 106,99 m o wartości 260 751,34 zł, • ul. Stawowa, ul. Ligocka – 475,89 mb o wartości 287 315,34 zł, • ul. Stawowa, ul. Mazańcowicka – 396,44 mb o wartości 405 117,95 zł. Łącznie: 979,32 mb sieci kanalizacji o wartości 953 187,64 zł. Na koniec 2022 roku długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Czechowice - Dziedzice wynosiła 245,3 km. Na koniec 2023 roku długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Czechowice - Dziedzice wynosiła 273,9 km.
4.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia, budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych – realizacja projektu „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”	PWiK w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o. W latach 2022 – 2023 na realizację zadań z zakresu budowy/ modernizacji sieci wodociągowej oraz przyłączenia nowych odbiorców wydatkowano łącznie 11 627 198,02 zł: W tym: • wybudowano 6,606 km sieci wodociągowej, • wybudowano 0,722 km przyłączy do sieci wodociągowej – 44 szt., • wykupiono 1,596 km sieci wodociągowej, • projekt unijny – 8,055 km. Na terenie gminy zabudowane są sieci wodociągowe, wykonane były roboty polegające na wymianie sieci wodociągowych azbestowych na rury PE. Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. W latach 2022 – 2023 zrealizowano następujące inwestycje poza realizacją projektu pn: „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”: • wykonanie wciniek w ilości 26 szt.; koszt: 19 392,00 zł, 65 szt. przyłączy o łącznej długości 1 924,5 mb – koszt odbiorcy,

		- wykonanie sieci wodociągowej DN 110 o długości 247 mb; koszt: 49 000,00 zł, - wykonanie sieci wodociągowej DN90 o długości 102 mb; wykup za kwotę: 11 197,61 zł, - wykonanie wciniek w ilości 21 szt.; koszt: 17 814,00 zł, 45 przyłączy o łącznej długości 1 314,6 mb – koszt odbiorcy, - Budowa 246,26 mb odcinka sieci wodociągowej o średnicy 110 oraz 1,09 mb odcinka o średnicy 90 w ul. Mazańcowickiej, - Wykup sieci wodociągowej Ligota ul. Przedszkolna PE SDR11 DN90 o długości 102 mb. Na koniec 2022 roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy Czechowice - Dziedzice wynosiła 105,8 km. Na koniec 2023 roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy Czechowice - Dziedzice wynosiła 105,8 km.
5.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków na podstawie zgłoszeń eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków, składanych przez właścicieli nieruchomości na podstawie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Ewidencja zbiorników bezodpływowych prowadzona jest na podstawie wykazu nieruchomości zamieszkałych, rejestru przydomowych oczyszczalni oraz ewidencji nieruchomości podłączonych do kanalizacji sanitarnej (nieruchomość zamieszkała niepodłączona do kanalizacji sanitarnej oraz nie posiadająca przydomowej oczyszczalni ścieków wyposażona jest w zbiornik bezodpływowy). Wg stanu na dzień 31.12.2023 roku: 2554 nieruchomości posiada zbiornik bezodpływowy, 212 nieruchomości posiada przydomową oczyszczalnię ścieków.
6.	Działania edukacyjne, promocyjne	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, prowadzone są przy okazji innych wydarzeń obejmujących swoją tematyką pozostałe kwestie środowiskowe.
7.	Prowadzenie kontroli gospodarki wodno-ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Czechowice-Dziedzice W latach 2022-2023 roku na terenie gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej przeprowadzono łącznie 1 336 kontroli, w tym: 101 kontroli w 2022 roku, 1 235 kontroli w 2023 roku – w wyniku uchybień przeprowadzono dodatkowo 132 rekontrole. Straż Miejska w Czechowicach-Dziedzicach W latach 2022 – 2023 na terenie gminy przeprowadzono 196 kontroli w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Stwierdzono 59 wykroczeń - wystawiono 46 mandatów i 13 pouczeń.
8.	Realizacja projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu- zielono-niebieska infrastruktura w Gminie	Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach W 2023 roku realizowano projekt pn. “Z zapalem przeciw zmianom klimatu- zielono-niebieska infrastruktura w Gminie

Czechowice-Dziedzice”	Czechowice-Dziedzice” mający na celu podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat zmian klimatu i ich skutków. Projekt przewidywał przeprowadzenie konkursów o następującej tematyce: • zagrożenia związane ze zmianami klimatu, • znaczenie zasobów wodnych – niebieska infrastruktura, • znaczenie zieleni – zielona infrastruktura, • znaczenie bioróżnorodności, • ochrona powietrza, • oszczędzanie zasobów, alternatywne środki transportu. Konkursy ogłaszane i rozstrzygane w 2023 roku były w trzech blokach – wiosennym, letnim i jesiennym. W ramach zadania zrealizowano m.in. zakup nagród konkursowych i wykonanie materiałów promocyjnych na konkursy edukacyjne dla dzieci, sfinansowano organizację wyjazdu studyjnego oraz zakup projektora multimedialnego, ekranu projekcyjnego na statywie i aparatu fotograficznego w ramach zarządzania projektem. Sfinansowano wypłaty na rzecz INTBAU Norge na podstawie umowy partnerskiej oraz dwa artykuły prasowe – wydatkowano łącznie 361 675,49 zł.
-----------------------	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Gmina Czechowice - Dziedzice wprowadziła system dopłat do cen taryfowych dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W 2022 roku wydatkowano środki w wysokości 745 484,91 zł, z kolei w 2023 roku – 712 800,00 zł.

Gmina Czechowice - Dziedzice wprowadziła system dopłat do cen taryfowych dla zbiorowego odprowadzania ścieków. W 2022 roku wydatkowano środki w wysokości 1 615 939,99 zł, z kolei w 2023 roku – 1 265 873,62 zł.

Tabela 10 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach W latach 2022 – 2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Bielsku – Białej przeprowadził w przedsiębiorstwach zlokalizowanych na terenie gminy Czechowice-Dziedzice 12 kontroli w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. We wszystkich przypadkach stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów. W 2 przypadkach nałożono kary finansowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

W zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 2 zadania monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań monitorowanych (tabela nr 11).

Tabela 11 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarowani zasobami geologicznymi

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Obserwacja i monitoring terenów zagrożonych osuwaniem oraz prowadzenie ich rejestru	Powiat Bielski Prowadzenie rejestru terenów zagrożonych osuwaniem wpisane jest w działania ciągłe jednostki.
2.	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobywania poprzez system kontroli	Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach W latach 2022-2023 do Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach nie wpłynęły zgłoszenia o nielegalnej eksploatacji kopalni, prowadzonej na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice. Marszałek Województwa Śląskiego W latach 2022-2023 Marszałek Województwa Śląskiego działający jako organ koncesyjny, nie udzielił koncesji na eksploatację kopalni w granicach gminy Czechowice-Dziedzice.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.7. Tereny przemysłowe

W zakresie terenów przemysłowych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 2 zadania monitorowane.

W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie terenów przemysłowych na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań monitorowanych (tabela nr 12).

Tabela 12 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie terenów przemysłowych

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Rekultywacja i rewitalizacja terenów historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Nie prowadzono działań związanych z przywracaniem glebom wartości przyrodniczej jak również użytkowej. Według Bazy terenów przemysłowych i zdegradowanych na obszarze gminy Czechowice – Dziedzice brak jest terenów wymagających rekultywacji.
2.	Aktualizacja wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Powiat Bielski W sporządzonym przez Starostę Bielskiego wykazie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie powiatu bielskiego figurowały dwie pozycje terenów zlokalizowanych na terenie gminy Czechowice – Dziedzice: • działka o nr ew. 3742/20, obr. Czechowice położona przy ul. Pionkowej w Czechowicach-Dziedzicach, • działka o nr ew. 3762/156, obr. Czechowice położona przy ul. Barlickiego w Czechowicach-Dziedzicach. W okresie raportowania nie aktualizowano ww. wykazu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.8. Ochrona gleb

W zakresie ochrony gleb w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 4 zadania monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie ochrony gleb na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań monitorowanych (tabela nr 13).

Tabela 13 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bielsku- Białej ODR w Bielsku-Białej prowadzi szereg działań, z których korzystają również rolnicy zamieszkujący gminę Czechowice-Dziedzice, tj.: • szkolenia z zakresu m.in. planów azotanowych, środków ochrony roślin, • spotkania dotyczące aktualnych naborów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz integrowanej ochrony roślin uprawnych przed chorobami i szkodnikami, • działania rolnośrodowiskowe w zakresie: cennych siedlisk poza obszarami Natura 2000 wariant 5.4 Pólnaturalne łąki wilgotne na obszarze, Zachowania sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych, cennych siedlisk poza obszarami Natura 2000 wariant 5.5 Pólnaturalne łąki świeże. Na bieżąco również udzielane są rolnikom wszelkiego rodzaju porady i konsultacje.
2.	Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gliwicach W latach 2020 - 2022 roku przebadano 172 próbki gleb pochodzących z 24 gospodarstw z terenu gminy Czechowice - Dziedzice na pod względem jej odczynu i zasobności w makroelementy. Łącznie przebadano grunty z powierzchni 241,91 ha. Wyniki odczynu przedstawiają się następująco: • 8% użytków rolnych charakteryzowało się odczynem bardzo kwaśnym, • 38% użytków rolnych charakteryzowało się odczynem kwaśnym, • 45% użytków rolnych charakteryzowało się odczynem lekko kwaśnym, • 9% użytków rolnych charakteryzowało się odczynem obojętnym. Dla 41 % użytków rolnych określono potrzeby wapnowania jako konieczne, dla 17% jako potrzebne, dla 26% jako wskazane, dla 10% jako ograniczone, a tylko dla 6% - zbędne.

		Zawartość fosforu przedstawiała się następująco: - dla 10% użytków rolnych - bardzo niska, - dla 28% użytków rolnych - niska, - dla 24% użytków rolnych – średnia, - dla 16% użytków rolnych – wysoka, - dla 22% użytków rolnych – bardzo wysoka. Zawartość potasu przedstawiała się następująco: - dla 16% użytków rolnych - bardzo niska, - dla 19% użytków rolnych - niska, - dla 38% użytków rolnych – średnia, - dla 12% użytków rolnych – wysoka, - dla 15% użytków rolnych – bardzo wysoka. Zawartość magnezu przedstawiała się następująco: - dla 1% użytków rolnych - bardzo niska, - dla 11% użytków rolnych - niska, - dla 35% użytków rolnych – średnia, - dla 31% użytków rolnych – wysoka, - dla 22% użytków rolnych – bardzo wysoka.
3.	Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Kontrole gospodarstw rolnych w zakresie gospodarowania środkami ochrony roślin prowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej. W roku 2022 przeprowadzono kontrole: - materiału siewnego – 13 kontroli – brak nieprawidłowości, - punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin - 3 kontrole - stwierdzono nieprawidłowości w 2 przypadkach, - stosowania środków ochrony roślin - 10 kontroli – brak nieprawidłowości, - pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych – 1 kontrola – brak nieprawidłowości.

		W roku 2023 przeprowadzono kontrole: • materiału siewnego – 14 kontroli – brak nieprawidłowości, • punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin - 6 kontroli - brak nieprawidłowości, • stosowania środków ochrony roślin - 9 kontroli – stwierdzono nieprawidłowości w 1 przypadku, • pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych – 2 kontrole – brak nieprawidłowości.
4.	Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo – klimatycznych	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział w Częstochowie prowadziła nabory dotyczące realizacji programów rolno-środowiskowo-klimatycznych w poszczególnych pakietach i wariantach. Na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice zrealizowano płatności w zakresie rolnictwa ekologicznego Wariant 2.1 – Międzyplony na powierzchni 6,82 ha. W 2023 roku programy rolno – środowiskowo – klimatyczne zostały zastąpione poprzez ekoschematy w ramach dopłat bezpośrednich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028 - także wskazano do realizacji 10 zadań, z czego:

- 9 własnych,
- 1 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 14) i działań monitorowanych (tabela nr 15).

Tabela 14 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Gmina nie posiada programu usuwania azbestu. Inwentaryzacja prowadzona jest na bieżąco, na podstawie informacji dotyczącej substancji stanowiących szczególne zagrożenie dla środowiska składanych przez mieszkańców gminy. Gmina finansuje z budżetu gminy odbiór i utylizację odpadów azbestowych. • w roku 2022 usunięto 15,46 ton z 12 nieruchomości za kwotę 9 433,69 zł, • w roku 2023 usunięto 39,43 ton z 32 nieruchomości za kwotę 25 508,05 zł. Do końca 2023 roku z terenu gminy usunięto 643,183 Mg wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z danymi opartymi na ankietyzacji mieszkańców zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy pozostało jeszcze do usunięcia ok. 622,388 Mg odpadów zawierających azbest.
2.	Działalność edukacyjna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i właściwego zagospodarowywania odpadów komunalnych.	W latach 2022-2023 gmina realizowała następujące działania: • zlecenie i przygotowanie filmu edukacyjnego dotyczącego selektywnego zbierania odpadów, • przygotowanie poradników prawidłowej segregacji odpadów komunalnych i ich dystrybucja do wszystkich nieruchomości zamieszkałych, • przygotowanie poradnika prawidłowej segregacji dla osób niewidomych • edukacyjny konkurs fotograficzny dla uczniów placówek oświatowych w Gminie Czechowice-Dziedzice, • organizacja dwóch akcji sprzątania Gminy, • piknik ekologiczny dla mieszkańców.
3.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	
4.	Współorganizowanie cyklicznych akcji: np. w ramach Europejskiego Tygodnia Zapobiegania Powstawaniu Odpadów, Dzień Ziemi, Sprzątanie	

	Świata, konkursy ekologiczne.	W latach 2022-2023 jednostki oświatowe będące w administracji Gminy Czechowice-Dziedzice organizowały na terenie gminy szereg działań, w tym: W 2022 roku: • Akcje prowadzone przez sekcję ekologiczną Samorządu Uczniowskiego, • Warsztaty jesienno-ekologiczne, • Udział w akcji „Sprzątanie świata”, • Zbiórka zużytych baterii, • Zbiórka plastikowych nakrętek, • Zbiórka makulatury, • Pogadanki dla uczniów promujące segregację śmieci. W 2023 roku: • Akcje "Sprzątanie świata", działania szkolne polegające na udziale w konkursie, prowadzeniu pogadanek "Dbamy o ziemię - jak człowiek zagraża przyrodzie", przekazywania informacji w ramach realizowanych zajęć, • Przeszkolenie ekologiczne, przeszkolenie rodziców, przeszkolenie wychowawców, • Udział w ogólnopolskim projekcie ekologicznym „Ekoeksperymentarium” – lekcje on-line na temat ochrony środowiska, • Zbiórka makulatury, • Zbiórka butelek plastikowych, • Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, • Zbiórka zużytych baterii.
5.	Wykonywanie zadań kontrolnych przez Biuro ds. gospodarki odpadami, Straż Miejską oraz egzekwowanie nieprawidłowości dotyczących danych zawartych w składanych deklaracjach.	W 2022 roku przeprowadzono 198 kontroli podmiotów w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych. W 2023 roku przeprowadzono 353 kontrole podmiotów w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych oraz 13 kontroli podmiotów wpisanych w rejestr działalności regulowanej
6.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	
7.	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, Komisariat Policji w Czechowicach-Dziedzicach Zgodnie ze zgłoszeniem na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa w okresie raportowania zostało ujawnione i potwierdzone składowanie odpadów niebezpiecznych na ul. Pionkowej 8 w Czechowicach-Dziedzicach.

		Gmina Czechowice – Dziedzice W 2022 roku usunięto 19 dzikich wysypisk odpadów komunalnych na terenie gminy na kwotę 9 900,00 zł, W 2023 roku usunięto 36 dzikich wysypisk odpadów komunalnych na terenie gminy na kwotę 5 596,44 zł,
8.	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Nie prowadzono w okresie raportowania inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.
9.	Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Łącznie w 2022 roku odebrano od mieszkańców oraz zebrano w PSZOK 14 606,46 Mg odpadów, z tego 6 158,48 Mg stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. W 2022 roku na działania związane z systemem gospodarki odpadami komunalnymi wydatkowano środki w wysokości 13 337 607,57 zł. Łącznie w 2023 roku odebrano od mieszkańców oraz zebrano w PSZOK 14 819,654 Mg odpadów, z tego 6 077,71 Mg stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. W 2023 roku na działania związane z systemem gospodarki odpadami komunalnymi wydatkowano środki w wysokości 14 956 068,19 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

W 2023 roku prowadzono także program usuwania odpadów rolniczych w postaci folii rolniczej, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach, opakowań typu big - bag. Zadanie zostało dofinansowane w formie dotacji ze środków pochodzących z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Zebrane odpady zostały poddane odzyskowi, a w wyniku realizacji przedsięwzięcia został osiągnięty efekt ekologiczny. Łącznie odebrano 31 240 kg odpadów.

Tabela 15 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Rozbudowa instalacji na terenie gminy w tym rozbudowa sortowni przy ulicy Prusa oraz instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów przy ulicy Pionkowej w Czechowicach-Dziedzicach.	Sanit Trans Sp. z o.o. W okresie raportowania nie przystąpiono do realizacji zadania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

W latach 2022 – 2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Bielsku – Białej przeprowadził 20 kontroli w zakresie gospodarowania odpadami u podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w 16 przypadkach stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości.

3.10. Ochrona przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 15 zadań (w tym 3 łączone), z czego:

- 10 własnych,
- 8 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 16) i działań monitorowanych (tabela nr 17).

Tabela 16 Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego, a także ustanowienie proponowanych na terenie gminy nowych form obszarowej ochrony przyrody w postaci zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu	W 2023 roku uchwałą nr LXIV/756/23 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice ustanowiono 3 pomniki przyrody: • Dąb szypułkowy – drzewo rośnie na skarpie w pobliżu stawów hodowlanych przy ul. Stawowej w Czechowicach-Dziedzicach na działce nr 353/1, • Dąb szypułkowy – drzewo rośnie na skarpie w pobliżu stawów hodowlanych przy ul. Stawowej w Czechowicach-Dziedzicach na działce nr 353/4, • Dąb szypułkowy – drzewo rośnie w zadrzewieniu śródpolnym przy ul. Barwnej w Ligocie na działce nr 4748. Ponadto w 2023 roku wykonano specjalistyczne zabiegi ochrony konserwatorskiej na ww. pomnikach przyrody. Uchwałą nr LXXII/838/23 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice ustanowiono 1 pomnik przyrody: Buk pospolity – Drzewo rośnie na terenie leśnym położonym w Czechowicach-Dziedzicach w rejonie ul. Zaplecze na działce nr 54. Nadzór nad ww. pomnikami przyrody sprawuje Burmistrz Gminy Czechowice-Dziedzice.
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno - konserwacyjne zieleni przydrożnej	W okresie raportowania z terenów gminnych usunięto 122 szt. drzew oraz nasadzono na terenach gminnych 122 szt. drzew.
3.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	W latach 2022-2023 na terenie gminy zorganizowano szereg działań z zakresu edukacji ekologicznej, w tym: W 2022 roku: • Akcje prowadzone przez sekcję ekologiczną Samorządu Uczniowskiego,

		- Warsztaty jesienno-ekologiczne. W 2023 roku: - Akcje „Sprzątanie świata”, działania szkolne polegające na udziale w konkursie, prowadzeniu pogadanek "Dbamy o ziemię - jak człowiek zagraża przyrodzie", przekazywania informacji w ramach realizowanych zajęć, - Przeszkolenie ekologiczne, przeszkolenie rodziców, przeszkolenie wychowawców, - Udział w ogólnopolskim projekcie ekologicznym „Ekoeksperymentarium” – lekcje on-line na temat ochrony środowiska, - Udział w konkursach w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice” : konkurs plastyczny "Znaczne bioróżnorodności", „Na tropie Śródmiejskiej zieleni”, „Czy niedźwiedź polarny pozostanie wspomnieniem”, - Udział w zajęciach ekologicznych projekt społeczny Book a Tree-ochrona drzew oraz powietrza.
4.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	W 2022 roku powstał Park Szwajcarska Dolina - teren rekreacyjny z placem zabaw, skwerem wykonanym z płyt betonowych, ścieżkami spacerowymi oraz przeznaczonymi dla rowerzystów i rolkarzy, ścieżką górską, zielenią urządzoną. Powstały drewniane pomosty, podesty, kładka, most. Teren wyposażono w plac zabaw, siłownię plenerową, urządzenia edukacyjne dla dzieci, elementy małej architektury (w tym tablice edukacyjne, ławki, kosze na śmieci). W ramach polany piknikowej wykonano krąg ogniskowy, a na skarpie stadionu powstała widownia plenerowa. W środkowej części parku wykonany został naturalny staw rekreacyjny, który stanowi początek strumienia biegnącego dalej w formie kaskad przez cały obszar parku. Wydatkowano środki w wysokości 1 797 673,68 zł. Realizacja zadania w latach 2020 – 2022. Całkowity koszt 7 966 614,71 zł.
5.	Realizacja Programu "Zielone wyspy", mający na celu wykonanie nasadzeń drzew i krzewów na terenach, stanowiących własność Gminy, na działkach wskazanych w Zarządzeniu Burmistrza Czechowic- Dziedzic przyjmującym Program.	W 2022 roku ramach projektu pn. "Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" opracowano koncepcję nasadzeń na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice – wydatkowano 8 610 zł. W 2023 roku wykonano nasadzenia drzew gatunków rodzimych na działkach gminnych w 6 lokalizacjach. Wydatkowano łącznie 547 433,68 zł.
6.	Budowa Zielonych Wiat Autobusowych, na terenie Gminy oraz zagospodarowanie terenów w ich rejonie, umożliwiających gromadzenie wody deszczowej i dających oczekującym pasażerom cień i ulgę w upałach, a jednocześnie stanowiących miejsce kampanii edukacyjnej w zakresie ochrony środowiska przy ul. Kopernika, ul. Michałowicza, ul. Niepodległości, ul. Kolejowej, ul. Łukasiewicza i na dworcu autobusowym.	W 2023 roku wykonane zostały zielone ściany przystanków autobusowych w ilości 10 szt. Jedna wiata wyposażona została w zielony dach. Obsadzono je bluszczem pospolitym. Wydatkowano 233 996,92 zł.
7.	Budowa ogrodów deszczowych – na terenach stanowiących własność Gminy Czechowice-	Na terenie Czechowic-Dziedzic powstają ogrody deszczowe. Będą to miejsca, które pozwalają efektywnie gromadzić i wykorzystywać wodę deszczową. To część realizowanego już w naszym mieście projektu „Z zapalem przeciw zmianom

	Dziedzice	klimatu-zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”. Ogrody deszczowe mają na celu zwiększenie małej retencji, częściowe zatrzymanie wód opadowych w terenie, odciążenie systemu kanalizacji miejskiej, zwiększenie bioróżnorodności i naturalizację siedlisk przyrodniczych oraz wprowadzenie funkcji edukacji proekologicznej. Realizowanych jest sześć ogrodów deszczowych: • "Rozlewisko" teren pomiędzy ul. Mazańcowicką i ul. Legionów, • "Park Północny" na terenie parku rekreacyjnego przy ul. Baczyńskiego, • "Literacki Ogród Wodny" teren Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Paderewskiego, • "Bulwar Falisty" teren rejonie ulic Łukasiewicza, Falistej, Łukowej, • "Stawy Pałacowe" teren pomiędzy ul. Mazańcowicką i drogą krajową nr 1, • „Park Skrzekowisko” teren pomiędzy ul. Falistą i ul. Bestwińską. Dla ww. zadania w 2022 roku wykonano badania i opracowano opinię geotechniczną- wydatkowano 6 819,12 zł. W 2023 roku opracowano program Funkcjonalno-Użytkowy, pokryto część kosztów nadzoru inwestorskiego oraz zrealizowano częściowo zadanie - wydatkowano łącznie 1 619 571,12 zł. Dokończenie realizacji zadania przewidziano na 2024 rok.
8.	Działania edukacyjno-informacyjno-promocyjne, mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice (m.in. konkursy, warsztaty, szkolenia, imprezy itp.	Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach Gmina Czechowice-Dziedzice mocno inwestuje w edukację ekologiczną i przyrodniczą. W 2020 roku oddano do użytku Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach (ul. hrabiego Kotulińskiego 2). Pełni ono nie tylko funkcje edukacyjne, ale również informacyjne, turystyczno-krajoznawcze i promocyjne. Liczne realizowane projekty z dofinansowaniem zewnętrznym – w tym ze środków EOG oraz Euroregionu Beskidy w ramach współpracy transgranicznej polsko-czeskiej i polsko-słowackiej – wpływają na obszar Doliny Potoku Czechowickiego, a jednym z celów działalności jest rozwój i wzbogacenie infrastruktury oraz pielęgnowanie lokalnego zasobu przyrodniczego, kulturowego i rekreacyjnego. W CEE prowadzone są zajęcia edukacyjne z zakresu ekologii, bioróżnorodności, hydrologii, historii gminy i lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (ze szczegółami warto zapoznać się na stronie internetowej CEE). Oprócz tego, odbywały się szkolenia i warsztaty, a także imprezy oraz przedsięwzięcia turystyczne i krajoznawcze. Zajęcia merytoryczne w Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach prowadzone były w budynku edukacyjnym oraz w plenerze dedykowane głównie dla uczniów, dzieci i młodzieży, ale również dorosłych – w sali ekspozycyjnej wykonano wystawy przyrodnicze i historyczne, a w sali konferencyjnej odbywały się konferencje, szkolenia, konsultacje społeczne oraz liczne przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne. Tematyka zajęć organizowanych w CEE to m.in.: • Łąki kwietne – dom wielu mieszkańców, • Co w trawie piszczy, • Pszczoła – pracowity mieszkaniec łąki i pól, • Mieszkańcy koron drzew i krzewów – ptaki z okolicy,

		• Zielone miasto, czyli praktyczne i estetyczne funkcje zieleni w terenie zabudowanym, • Niebieskie miasto, czyli praktyczne i estetyczne aspekty retencji wód w terenie zabudowanych, • Sposoby gospodarowania wodą deszczową, • Zakładanie ogródków przydomowych. W 2023 roku realizowano projekt pn. "Z zapalem przeciw zmianom klimatu- zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice" mający na celu podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat zmian klimatu i ich skutków. Projekt miał na celu przeprowadzenie konkursów o następującej tematyce: • zagrożenia związane ze zmianami klimatu, • znaczenie zasobów wodnych – niebieska infrastruktura, • znaczenie zieleni – zielona infrastruktura, • znaczenie bioróżnorodności, • ochrona powietrza, • oszczędzanie zasobów, alternatywne środki transportu. Konkursy ogłaszane i rozstrzygane w 2023 roku były w trzech blokach – wiosennym, letnim i jesiennym.
9.	Budowa ciągu pieszo-jezdno- rowerowego wraz z zielonymi miejscami postojowymi oraz ekologicznym oświetleniem i infrastrukturą towarzyszącą.	W 2023 roku realizowano projekty: • „Przebudowa Parku Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach w formule zaprojektuj i wybuduj”. Realizacja założona na lata 2023-2024. Inwestycja obejmuje m.in. budowę tężni solankowej, ścieżek spacerowych, zbiornika wodnego, ścieżki rolkowej, miejsc postojowych, placów zabaw dla dzieci, placu do ćwiczeń, siłowni plenerowej, przebudowę skateparku, dostawę i montaż zjeżdżałni terenowych, elementów małej architektury, nasadzenia krzewów, zakładanie rabat bylinowych i trawników, • „Budowa placu zabaw w ramach zagospodarowania terenu przy ul. Woleńskiej w Ligocie”; zabudowano urządzenia zabawowe dla dzieci młodszych, wykonano nawierzchnię bezpieczną i nawierzchnię ścieżek komunikacji pieszej.
10.	Monitoring i usuwanie gatunków inwazyjnych	W 2021 roku weszły w życie przepisy ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych. Zaproponowane w ustawie rozwiązania mają przyczynić się do eliminacji lub zminimalizowania negatywnego wpływu gatunków obcych na rodzimą przyrodę, usługi ekosystemowe, gospodarkę oraz ludzkie zdrowie. Określa ona podmioty właściwe do podejmowania działań zaradczych wobec IGO (inwazyjnych gatunków obcych) stanowiących zagrożenie dla Unii i stanowiących zagrożenie dla Polski, czy sposób przekazywania informacji o nowych stanowiskach tych gatunków. Przy zwalczaniu IGO współpracować będą różne służby państwowe, w tym organy ochrony przyrody, organy celne, myśliwi, leśnicy, zarządcy wód, Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego, a także zarządcy nieruchomości. Listę IGO stanowiących zagrożenie dla Unii określają rozporządzenia Komisji Europejskiej, a listę IGO stanowiących zagrożenie dla Polski określa rozporządzenie Rady Ministrów. Przepisy mają zapewnić należyte informowanie społeczeństwa poprzez stworzony Centralny Rejestr Danych o IGO, w którym

	są gromadzone dane dotyczące występowania w środowisku IGO i działań zaradczych zastosowanych wobec nich. Zawiera także dane o nowych stanowiskach IGO stanowiących zagrożenie dla Unii czy Polski, które są przekazywane do gmin przez osobę stwierdzającą ten gatunek w środowisku, a po zweryfikowaniu i wprowadzeniu danych do Centralnego Rejestru Danych o IGO przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, gmina będzie informowała podmioty właściwe do zwalczania IGO. W tym zakresie gminy zobowiązane są do sporządzania corocznego sprawozdania o podjętych działaniach zaradczych. Ustawa określa także zasadę, że wprowadzający inwazyjny gatunek do środowiska ponosi koszty usunięcia IGO ze środowiska oraz ustanawia kary za naruszenie przepisów. W okresie raportowania prowadzono jedno postępowanie w tym zakresie w stosunku do terenów należących do PKP.
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Dodatkowo Gmina przeprowadziła następujące działania nie ujęte w zadaniach do realizacji w ramach Programów ochrony środowiska:

W 2022 roku wydatkowano środki z przeznaczeniem na:

- bieżące utrzymanie zieleni miejskiej – 306 106,64 zł (bieżące utrzymanie terenów zielonych, koszenie działek gminnych, pielęgnacja drzew i krzewów),
- wysadę, pielęgnację i wycinkę drzew na terenach gminnych – 70 205,20 zł,
- obsadę kwiatami i utrzymanie zieleni urządzonej – 259 480,00 zł,
- inne nieprzewidziane prace na terenach zieleni – 1 620 zł (interwencyjne usunięcie wierzby),
- podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój terenów zielonych w Gminie Czechowice-Dziedzice – zagospodarowanie terenu przy ul. Królowej Jadwigi – usuwanie wad i usterek – 21 860 zł (ekspertyza nawierzchni bezpiecznej na placu zabaw, naprawa miejsc po pobraniu próbek nawierzchni poliuretanowej),
- zapewnianie opieki nad bezdomnymi zwierzętami w ramach porozumienia z miastem Bielsko-Biała - 168 129,00 zł.
- zakup 243 kg suchej karmy na dokarmianie kotów wolno żyjących - 3 969,00 zł,
- zakup czytnika do odczytu numerów identyfikacyjnych zwierząt domowych, który przekazano do Straży Miejskiej – 600,00 zł,
- udzielenie pomocy i zapewnienie opieki 51 dzikim zwierzętom - 23 550,00 zł,
- wykonanie inwentaryzacji drzew przy Potoku Czechowickim,
- abonament na czujniki i ekran Syngeos, opracowanie raportu ochrony środowiska, ekspertyza dotycząca dwóch drzew wnioskowanych do objęcia ochroną - 58 776,84 zł,
- kastracja 87 kotów wolno żyjących oraz 55 zwierząt właścicielskich - 25 710 zł,
- inwentaryzacja form ochrony przyrody - 2 583 zł.

W 2023 roku wydatkowano środki z przeznaczeniem na:

- bieżące utrzymanie zieleni miejskiej – 394 289,73 zł (bieżące utrzymanie terenów zielonych, koszenie działek gminnych, pielęgnacja drzew i krzewów),
- wysadę, pielęgnację i wycinkę drzew na terenach gminnych – 120 546,44 zł,
- obsadę kwiatami i utrzymanie zieleni urządzonej – 241 553,50 zł,
- inne usługi i opłaty – 18 415,09 zł (naprawa pomostu na terenie Parku Świętej Barbary, wymiana szyby na pomoście zlokalizowanym na terenie parku).
- zapewniania opieki nad bezdomnymi zwierzętami w ramach porozumienia z miastem Bielsko-Biała - 185 821,00 zł,
- zakup 1100 kg suchej karmy na dokarmianie kotów wolno żyjących oraz jedną ocieplaną budkę dla kotów wolnożyjących – 9 918,00 zł,
- inwentaryzacyjny pomiar 1 drzewa w celu przygotowania uchwały w sprawie ustanowienia pomnika przyrody na terenie gminy oraz montaż tabliczki „pomnik przyrody” – 1 485,00 zł,
- udzielenie pomocy i zapewnienie opieki 57 dzikim zwierzętom – 19 114,00 zł,
- odbiór padłych zwierząt 16 588,98 zł (IZD),
- abonament na czujniki i ekran Syngeos, abonament Aquarius za program do ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, odbiór odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag – 40 131,53 zł,
- kastracja 89 kotów wolno żyjących oraz 64 zwierząt właścicielskich – 36 100,00 zł.

Tabela 17 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Bielsko W okresie raportowania na terenie działalności Nadleśnictwa dokonano odnowień lasu na obszarze 27,78 ha.
2.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Bielsko Celem działań edukacyjnych Nadleśnictwa Bielsko jest podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Główną formą edukacji w okresie raportowania były zajęcia edukacyjne w terenach leśnych, w lokalnych szkołach i przedszkolach, obejmujące wiedzę na temat zwierząt i roślin występujących w polskich lasach, zasad bezpiecznego zachowania w lesie, odpowiedzialnego dokarmiania dzikich zwierząt, zależności ekologicznych w ekosystemie leśnym. Lasy Skarbu Państwa zarządzane przez Nadleśnictwo Bielsko chętnie udostępniały teren pod różnego rodzaju biegi, zawody, rajdy rowerowe i inne imprezy okolicznościowe. Przeprowadzone zostały również akcje sadzenia lasu oraz zbieranie śmieci na terenach leśnych zwiększające świadomość uczestników, dotyczącą ochrony środowiska.

3.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej W latach 2022-2023 na obszarze gminy Czechowice-Dziedzice: - w 2022 roku nasadzono 80 szt. drzew, - w 2023 roku wycięto 14 szt. drzew.
4.	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Starosta Bielski Nie realizowano w okresie raportowania. Obowiązujące plany urządzenia lasu zostały przyjęte na lata 2019-2028.
5.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	Nadleśnictwo Bielsko W okresie raportowania w lasach nadzorowanych przez Nadleśnictwo Bielsko, na terenie gminy Czechowice – Dziedzice przeprowadzono oględziny terenowe związane z kontrolą stanu lasu, a także dokonywano oględzin przy okazji cechowania pozyskanego drewna oraz doradztwa i uzgodnień wycinki z właścicielami lasów. W trakcie wizji terenowych nie stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonej gospodarce leśnej. Straż leśna i służba terenowa patrolują teren na bieżąco, szczególnie intensywnie w okresach zwiększonego zagrożenia pożarowego. Dużym problemem jest zaśmiecanie lasów. Nie stwierdzono przypadków kłusownictwa. Zaobserwowano zjawisko zamierania jesionów. Z zespołu czynników abiotycznych najistotniejszymi w ubiegłym okresie gospodarczym były: obniżenie poziomu wód gruntowych, susze oraz porywiste wiatry.
6.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych	
7.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Brak informacji o podjętych działaniach.
8.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego, a także ustanowienie proponowanych na terenie gminy nowych form obszarowej ochrony przyrody w postaci zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu	Brak informacji o podjętych działaniach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania

3.11. Zagrożenia poważnymi awariami

W zakresie zagrożeń poważnymi awariami w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, wskazano do realizacji 6 zadań, z czego:

- 2 własne,
- 4 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w latach 2022 – 2023 w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Gminy Czechowice – Dziedzice w zakresie działań własnych (tabela nr 18) i działań monitorowanych (tabela nr 19).

Tabela 18 Realizacja zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
1.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W 2022 roku przekazano ochotniczym strażom pożarnym dotacje na działalność statutową i podniesienie gotowości bojowej w łącznej kwocie 682 744,09 zł. Pozostałe wydatki związane z funkcjonowaniem ochotniczych straży pożarnych na terenie gminy Czechowice - Dziedzice to 149 455,16 zł. W 2023 roku przekazano ochotniczym strażom pożarnym dotacje na działalność statutową i podniesienie gotowości bojowej w łącznej kwocie 632 700,00 zł. Pozostałe wydatki związane z funkcjonowaniem ochotniczych straży pożarnych na terenie gminy Czechowice - Dziedzice to 191 475,32 zł. Ponadto przekazano dotacje w wysokości 592 500,00 zł na: • Dofinansowanie zakupu samochodu i wyposażenia do samochodu dla OSP Dziedzice - dotacja – 453 000 zł. • Wymiana dwufunkcyjnego kotła gazowego CO/CWU w budynku Zamiejscowego Posterunku PSP w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Barlickiego 24 – 15 000 zł. • Zakup zestawu pomocniczego ratownictwa technicznego – 23 000 zł. • Zakup pieca dla OSP Czechowice– 15 000 zł. • Zakup skokochronu dla OSP Lipowiec – 11 000 zł. • Zakup samochodu na potrzeby OSP Zabrzeg – 75 500 zł.
2.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Czechowice – Dziedzice poprzez stronę internetową oraz system SMS informuje mieszkańców o możliwych wystąpieniach niekorzystnych zjawisk meteorologicznych oraz prawidłowym zachowaniu się w czasie ich trwania. W okresie raportowania wydawkowano środki w wysokości 725,70 zł na utrzymanie systemu powiadomień. Jednocześnie działania takie prowadzone są w ramach działań własnych placówek oświatowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych z Urzędu Miejskiego w Czechowicach – Dziedzicach oraz podmiotów realizujących poszczególne zadania

Tabela 19 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Zadanie	Stan realizacji na 31.12.2023 r.
2.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	UNIMOT Terminale Sp. z o.o. (dawniej LOTOS Terminale S.A.) Zakład został zaklasyfikowany jako zakład dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii środowiskowej w związku z powyższym posiada wszelkie niezbędne dokumenty takie jak zgłoszenie zakładu dużego ryzyka, raport o bezpieczeństwie, program zapobiegania awariom, wewnętrzny i zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy oraz szereg zabezpieczeń. W okresie raportowania w ramach ograniczenia negatywnego oddziaływania zakładu na środowisko wykonano: • Modernizację dna zbiornika E42 – uniemożliwienie przenikania produktów ropopochodnych do gruntu, • Modernizacja dna zbiornika E43 – uniemożliwienie przenikania produktów ropopochodnych do gruntu, • Modernizacja dachu i dna zbiornika M3 – ograniczenie emisji węglowodorów do powietrza oraz uniemożliwienie przenikania produktów ropopochodnych do gruntu, • Remont uszczelnienia dachu pływającego w zbiorniku E43 – ograniczenie emisji węglowodorów do powietrza, • Modernizacja dna zbiornika E41 – uniemożliwienie przenikania produktów ropopochodnych do gruntu, • Modernizacja oświetlenia zbiorników E47 i E48 – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, • Modernizacja dna zbiornika E48 – uniemożliwienie przenikania produktów ropopochodnych do gruntu, • Modernizacja oświetlenia zbiorników M1, M2, M3, 4 ,5a, 7, 7a, E40, E41 – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. ORLEN OIL Sp. z o. o. Spółka aktualnie stosuje rozwiązania organizacyjne oraz techniczne mające wyeliminować lub ograniczyć wpływ prowadzonej przez nią działalności na środowisko naturalne, jak zabezpieczenie przed przedostaniem się występujących na terenie Oddziału produktów ropopochodnych do gruntu i wód podziemnych. W okresie raportowania wykonane zostały działania mające ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływanie zakładu na środowisko w postaci dalszego zabezpieczenia przed ewentualnym przedostaniem się produktów ropopochodnych do gruntu i wód podziemnych.
3.	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	W okresie raportowania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Bielsku – Białej przeprowadził 1 kontrolę w zakresie zapobiegania poważnym awariom. Nie stwierdzono naruszeń i nieprawidłowości.
4.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku (w razie zaistnienia takiej konieczności)	Nie zaistniała konieczność realizacji zadania.

5.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej nie prowadziła akcji edukacyjnych ani prelekcji w placówkach oświatowych na temat prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Komisariat Policji w Czechowicach-Dziedzicach W okresie raportowania w ramach działań profilaktycznych nie prowadzono prelekcji w placówkach oświaty na temat kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.
----	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych od podmiotów realizujących poszczególne zadania.

4. Koszty poniesione na realizację zadań w okresie objętym raportem

W latach 2022 – 2023 Gmina Czechowice – Dziedzice realizowała szereg zadań własnych. Duża część z nich sfinansowana została ze środków własnych, niemniej jednak władze Gminy starały się z powodzeniem o pokrycie nakładów inwestycyjnych poszczególnych zadań ze źródeł zewnętrznych.

Były to między innymi inwestycje związane z przebudową dróg, termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, budowa systemu transportu zbiorowego, czy promowanie i dofinansowywanie instalacji o zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Istotnymi zdaniami realizowanymi na terenie gminy Czechowice – Dziedzice jest ciągła rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.

W poniższej tabeli zestawiono wydatki poniesione na realizację wszystkich zadań własnych Gminy Czechowice – Dziedzice w okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2022 – 2023.

Tabela 20 Wysokość środków poniesionych na zrealizowane działania mające wpływ na jakość środowiska naturalnego

Obszar działania	Poniesione koszty w okresie raportowania
Ochrona powietrza i klimatu, w tym m. in.: - działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, - działania związane z wymianą oświetlenia ulicznego oraz jego rozbudową - działania związane z instalacją OZE - działania związane z modernizacją układu drogowego	34 791 907,40 zł 6 152 845,77 zł 114 358,40 zł 2 721 447,04 zł 25 803 559,20 zł
Ochrona przed hałasem	511 070,39 zł + wydatki w ramach innych działań
Pola elektromagnetyczne, gospodarowanie zasobami geologicznymi, ochrona gleb, tereny przemysłowe, w tym m. in.: - prace związane z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz opinie biegłych	136 413,10 zł 136 413,10 zł
Gospodarowanie wodami, w tym m. in.: - dotacje dla spółek wodnych - budowa obiektów retencyjnych - nakłady na kanalizację deszczową	10 732 400,59 zł 100 000,00 zł 8 858 986,97 zł 1 660 428,97 zł
Gospodarka wodno – ściekowa, w tym: - budowa kanalizacji sanitarnej - modernizacja sieci wodociągowej - przyłączanie nieruchomości do kanalizacji (dotacje) - dopłaty do cen taryfowych wody i ścieków	64 869 025,65 zł 43 579 462,43 zł 11 724 601,63 zł 4 763 187,58 zł 4 440 098,52 zł
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, w tym m. in.: - usuwanie wyrobów zawierających azbest - system gospodarki odpadami - likwidacja dzikich wysypisk	28 344 113,94 zł 34 941,74 zł 28 293 675,76 zł 15 496,44 zł
Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym m. in.: - rozwój terenów rekreacyjnych - rozwój niebiesko – zielonej infrastruktury	5 230 042,42 zł 1 797 673,68 zł 1 416 430,84 zł

Zagrożenia poważnymi awariami, w tym m. in.:	2 249 600,27 zł
- utrzymanie i doposażenie jednostek OSP	2 248 874,57 zł
- SMS-owy system powiadamiania	725,70 zł
RAZEM	146 864,574,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych do opracowania Raportu.

Środki przedstawione w powyższej tabeli stanowią koszty poniesione na realizację wszystkich zadań wskazanych w niniejszym Raporcie. Dane pochodzą ze sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Czechowice – Dziedzice za lata 2022 – 2023 oraz danych przekazanych przez podmioty realizujące poszczególne zadania PWiK Sp. z o. o. i PIM Sp. z o. o.

Najwięcej środków zostało wydatkowanych na zadania związane z budową kanalizacji sanitarnej oraz modernizacją infrastruktury wodociągowej. Następnie najwięcej środków przeznaczonych było na zadania związane z jakością powietrza, a także pośrednio na minimalizację zagrożeń wynikających z emisji hałasu (w obszarze działań związanych z ochroną przed hałasem nie wykazywano środków ujętych w ochronie powietrza i klimatu, a dotyczących m. in. modernizacji układu drogowego). Kolejno najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę odpadami oraz zapobieganie powstawaniu odpadów (z uwagi na wciąż rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi). Najmniej środków wydatkowano na zadania związane z ograniczeniem wpływu pól elektromagnetycznych, zasobów geologicznych oraz gleby i terenów przemysłowych oraz zdegradowanych – wykazano wysokość poniesionych kosztów związanych z opracowywaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

5. Analiza wskaźników

Na potrzeby monitoringu stanu realizacji „Programu...” została opracowana propozycja wskaźników służących do monitoringu postępu prac realizacji programu. Wskaźniki wskazują na tendencję zmian, jakie następują w cyklach kilkuletnich na obszarze gminy Czechowice – Dziedzice.

Tabela nr 21 zawiera 68 wskaźników monitorowania realizacji „Programu...” na lata 2021 – 2024”. Wartości bazowe z roku 2020 zestawiono z uzyskanymi na koniec 2021 roku oraz na koniec obecnego okresu raportowania, a otrzymane wyniki porównano z wartościami docelowymi dla roku 2028.

Analiza otrzymanych wyników w prosty sposób pozwala na porównanie czy założony wskaźnik został osiągnięty, a tym samym czy poczynione działania przyczyniły się do poprawy lub utrzymania dobrego stanu środowiska naturalnego na obszarze gminy Czechowice - Dziedzice.

Tabela 21 Wskaźniki efektywności POŚ na lata 2021 – 2024

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Liczba aktualizacji PGN	0	1	0	0	X
2.		Roczne zużycie energii na oświetlenie uliczne (MWh/rok)	1462	utrzymanie na obecnym poziomie	b.d.	b.d.	o
3.		Roczne zużycie energii cieplnej (MWh/rok)	11 989	obniżenie o 20%	b.d.	b.d.	o
4.		Roczne zużycie energii cieplnej (MWh/rok)	274 869	obniżenie o 20%	b.d.	b.d.	o
5.		Roczna produkcja energii z OZE (MWh/rok)	około 5%	wzrost o 20%	wzrost	wzrost	+
6.		Roczne zużycie energii cieplnej (MWh/rok)	34 450	obniżenie o 20%	b.d.	b.d.	o
7.		Ilość budynków objętych monitoringiem	85%	100%	100%	100%	+
8.		Liczba akcji na rok	5-10	5-10	8	kilka	+
		Czy funkcjonuje system informacyjny dla mieszkańców?	tak	tak	tak	tak	X
9.		Liczba kontroli zakładów w ciągu roku	3	3	11	10 / 2 lata	+
10.		Ilość kontroli źródeł ciepła	500 rocznie (dot. spalania odpadów)	500 lokali rocznie	371	555 / 2 lata	+

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
11.		Liczba odcinków dróg budowanych i przebudowywanych	2 odcinki dróg gminnych 4 odcinki dróg powiatowych 1 odcinek drogi krajowej nr 1	wg potrzeb inwestycyjnych	1 odcinek dróg gminnych 2 odcinki dróg powiatowych	10 odcinków dróg gminnych 3 odcinki dróg powiatowych	+
12.		Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie gminy	7	wg potrzeb	33	35	+
13.	Ochrona przed hałasem	Długość ekranów akustycznych w granicach gminy	8,542 km	+1 km	8,542 km	8,542 km	X
14.		Wynik badań hałasu kolejowego	2018 rok przekroczenia dzień 1,7 dB noc 4,1 dB	brak przekroczeń	b.d.	b.d.	o
15.		Ilość decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	8	wg potrzeb	8	8 obowiązujących	X
16.		Ilość/długość ścieżek rowerowych na terenie gminy	5 ścieżek o długości około 72 km	3 dodatkowe ścieżki	5 ścieżek o długości około 72 km	5 ścieżek o długości około 72 km	X
17.		Ilość akcji edukacyjnych	5-10 w tym także w zakresie ochrony przed hałasem	5-10	8	kilka	+
18.		Ilość przedsiębiorstw badanych/ilość naruszeń	5/4	wg potrzeb	7/4	3 / 3 (2 lata)	-
19.	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0	0	0	0	+
20.	Gospodarowanie wodami	Ocena JCWP	wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	Brak kompleksowej oceny (wody w klasie II, IV i V)	Wody powierzchniowe poniżej 1 klasy	o

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
21.		Długość rowów melioracyjnych poddanych konserwacji	41 256,4 mb	wg potrzeb	21 950 mb		+
22.		Liczba wybudowanych zbiorników, ich pojemność w zlewni rowu D	0	4 zbiorniki o łącznej pojemności 22 650 m ³	0	4 zbiorniki o łącznej pojemności 22 650 m ³ ¹	+
23.		Pojemność zbiornika retencyjnego w zlewni ulic Weneckiej i Piasta wraz z suchym zbiornikiem	0	1780 m ³	0	1780 m ³ ²	+
24.		Pojemność zbiornika retencyjnego pomiędzy ul. Zamkową a ul. Mikołaja Kopernika	0	14 800 m ³	0	14 800 ³	X
25.		Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie	1-2 rocznie	2 rocznie	1	Kilka	+
26.		Konserwacja i bieżące utrzymanie urządzeń wodnych	przebudowa 6 odcinków wałów przeciwpowodziowych na długości ok. 2 km	wg potrzeb	0	5 odcinków wałów przeciwpowodziowych	+
27.		Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie Gminy	1	1	1	1	X
28.		Liczba zmian mpzp uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym	0% (nie było potrzeby uwzględniania ponieważ w uchwalanych planach brak terenów zagrożonych powodzią)	100%	0% (nie było potrzeby uwzględniania, ponieważ w uchwalanych planach brak terenów zagrożonych powodzią)	0% (nie było potrzeby uwzględniania ponieważ w uchwalanych planach brak terenów zagrożonych powodzią)	X

¹ Wykonanie czterech zbiorników w tym: Zbiornik nr 1, rów przy zbiorniku, rów poniżej zbiornika (o pojemności ok. 4050 m³), Zbiornik nr 2, rów przy zbiorniku (o pojemności ok. 700 m³), Zbiornik nr 3, rów przy zbiorniku (o pojemności ok. 16 000 m³), Zbiornik nr 4, doki wlotowe, przelew burzowy, wylot instalacji spustowej (o pojemności ok. 1 900 m³).

² Zostało wykonane: suchy zbiornik przeciwpowodziowy o pojemności ok. 1780 m, przebudowa koryta rowu i zarurowania w grobli, zbiornik pompowy, umocnienie skarpy wału w części odwodnej w miejscu odprowadzania wody z węży tłocznych, ogrodzenie zbiornika pompowego, dojazd do zbiornika pompowego z placem manewrowym, przekładka sieci kanalizacji sanitarnej

³ Wykonany został zbiornik przeciwpowodziowy o pojemności ok. 14 800 m³ a także wykonanie ścianki czołowej i ubezpieczenie rowu poniżej przepustu w ul. Zamkowej na długości 35 m, remont grobli między zbiornikami, remont stosjaka mnicha, stojak żelbetowy, ubezpieczenie rowu na odcinku wlotowym do mnicha na długości 5m.

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
					h powodzią)		
29.	Gospodarka wodno-ściekowa	Długość kanalizacji sanitarnej	201,3 km	270,43 km	215,5 km	275,7 km	+
30.		Długość sieci wodociągowej	272 km	281,05 km	185,28 km (bez przyłączy)	258,1 km (bez przyłączy)	+
31.		Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/ w trakcie zajęć w szkołach i przedszkolach	3	3	3	Kilka	X
32.		Liczba przydomowych oczyszczalni	88	wg potrzeb	109	212	+
33.		Liczba kontroli na posesjach	około 500/rok	około 500/rok	146	1336 (2 lata)	+
34.		Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi	17/rok	10/rok	10	12 / 2 lata	+
35.		Liczba zbiorników retencyjnych, „zielonych wysp”, Zielonych Wiat Autobusowych, ogrodów deszczowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z oświetleniem drogowym	0	wg potrzeb	0	6 zbiorników, 10 wiat przystankowych 6 zielonych wysp, 6 ogrodów deszczowych	+
36.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ilość terenów osuwiskowych	26 / 11 terenów zagrożonych	wg zgłoszeń	26 / 11 terenów zagrożonych	26 / 11 terenów zagrożonych	X
37.		Liczba złóż surowców naturalnych	5	5	5	5	X
38.	Tereny poprzemysłowe	Ilość terenów historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	2	2	2	2	X
39.	Ochrona gleb	Ilość działań promocyjnych	3-6 działania obejmują gminę Cz-Dz	3-6	4	kilka	X
40.		Ilość punktów pomiarowych Ilość badań zleconych przez rolników	0 2018-2020	1	0 b.d.	0	X +

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
			13 gospodarstw, powierzchnia 154,50 ha	według zleceń rolników	b.d.	24 gospodarstwa 241,91 ha	+
41.		Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin	2018-2020 40	według potrzeb	5	19 (2 lata)	+
42.		Ilość rolników, którym wypłacono płatności rol- środek-klimat	1	3	1	1	X
43.		Ilość kontroli mieszkańców	2018-2020 2152 kontrole	1000/rok	b.d.	551 / 2 lata	-
44.		Ilość rocznie usuwanych wysypisk	25-39	25	26	55 (2 lata)	+
45.		Czy PUA zostało opracowane i przyjęte uchwałą RM	nie	tak	nie	nie	-
46.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ilość azbestu do usunięcia zgodnie z Bazą Azbestową stan na koniec 2020 roku	332,193 Mg	50 Mg	274,203	622,388	-
47.		Procent mieszkańców objętych zbiórkami odpadów	99%	100%	100%	100%	+
48.		Ilość akcji edukacyjnych	3-5	5-10	4	kilka	+
49.		Ilość instalacji do przetwarzania odpadów na terenie gminy	1	4	1	1	X
50.		Liczba działań/akcji edukacyjnych	10 rocznie	10 rocznie	10 rocznie	kilka	+
51.		Liczba nasadzeń/wycinki drzew w pasach drogowych	555/95	500/100	517/434 (wszystkie nasadzenia i ubytki)	122/122	-
52.	Ochrona przyrody i krajobrazu	Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania	7	7	7	7	X
53.		Liczba nowych odcinków ścieżek rowerowych/szlaków pieszych	3 odcinki	wg potrzeb	1 nowy szlak pieszy	1 droga pieszo - rowerowa	+
54.		Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów	0	ok. 2000	2 380	2150	+
55.		Liczba zielonych wiat	0	10	0	10	+

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Wartość docelowa	Wartość w roku 2021	Wartość w roku 2023	ZMIANA +/-
56.		Liczba ogrodów deszczowych	0	6	0	6	+
57.		Liczba działań edukacyjnych	0	kilkanaście	0	kilka	+
58.		Liczba nowych odcinków ścieżek rowerowych	3 odcinki	zgodnie z dokumentacją	0	0	X
59.		Liczba usuniętych stanowisk gatunków inwazyjnych	0	wg potrzeb	b.d.	1	+
60.		Liczba nowych uproszczonych planów/inwentaryzacji	1 (72 ha)	1	1	0	-
61.		Powierzchnia odnowienia lasów państwowych (ha)	23,6	wg potrzeb	4,3	27,78	+
62.		Powierzchnia odnowienia lasów prywatnych (ha)	0	wg potrzeb	0	0	X
63.		Powierzchnia lasów objęta uproszczonymi planami urządzania lasów	100	100	100	100	X
64.		Powierzchnia zalesień na rok (ha)	0	wg potrzeb	0	0	X
65.		Ilość kontroli w zakresie ochrony środowiska	2018-2020 47 kontroli	wg potrzeb	35	38 (2 lata)	+
66.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ilość jednostek Straży Pożarnej które dostały wsparcie źródło danych: Gmina Czechowice-Dziedzice	6	6	6	6	X
67.		Ilość PA na terenie gminy źródło danych: WIOŚ	0	0	0	0	X
68.		Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Czechowice-Dziedzice	1-2	2-3	2	kilka	X

Legenda:

- +/- oznacza że wskaźniki się poprawiły lub pogorszyły w stosunku do zakładanego celu i wartości bazowej
- × oznacza brak zmiany wskaźnika
- o oznacza brak wartości odniesienia

Analizując zmiany wskaźników w zakresie ochrony powietrza i klimatu trudno oszacować tendencję zmian w zakresie zmian zużyci energii elektrycznej i ciepłej z uwagi na brak danych za 2023 rok. Niemniej jednak objęcie monitoringiem zużycia energii wszystkich budynków komunalnych w sposób kompleksowy pozwoli na przedstawienie danych w kolejnym okresie raportowania. Pewnym jest, że w wyniku poczynionych działań wzrosło udział rocznej produkcji energii generowanej z odnawialnych źródeł ciepła. Na terenie gminy funkcjonuje system informacyjny dla mieszkańców w zakresie bieżącego informowania o jakości powietrza. Ilość prowadzonych kontroli źródeł ciepła (zarówno indywidualnych jak i przemysłowych) spowoduje zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowego działania celem zmniejszenia zanieczyszczeń generowanych do atmosfery. Mając na uwadze ocenę jakości powietrza w strefie śląskiej za 2023 rok należy uznać, że działania te jak najbardziej przynoszą skutek – klasę C uzyskano tylko dla bezno(a)pirenu.

W zakresie ochrony przed hałasem nie uległy zmianie wskaźniki dotyczące długości zamontowanych ekranów akustycznych, czy ilości i długości ścieżek rowerowych. W okresie raportowania obowiązywało 8 decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu emitowanego do środowiska, wydanych przez Starostę Bielskiego. Zmniejszyła się ilość kontroli w zakresie emisji hałasu, prowadzonych przez WIOŚ, z jednoczesnym wzrostem stwierdzonych naruszeń. Niestety w okresie raportowania nie przeprowadzono badań monitoringowych w zakresie hałasu komunikacyjnego.

W wyniku przeprowadzonych badań pól elektromagnetycznych w środowisku nie odnotowano punktów monitoringowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

W zakresie gospodarowania wodami nie odnotowano zmian względem roku bazowego w zakresie jakości wód powierzchniowych. W wyniku poczynionych działań powstały nowe zbiorniki retencyjne wód opadowych i roztopowych (łącznie 7).

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej wzrosła długość wykonanej kanalizacji sanitarnej oraz liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, co przyczyni się do zmniejszenia presji wywieranej przez nieczystości ciekłe na stan wód podziemnych.

Nie zmieniły się ilości terenów osuwiskowych oraz zagrożonych ruchami masowymi, ani też liczba złóż naturalnych występujących na terenie gminy. W dalszym ciągu w wykazie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi znajdują się dwie lokalizacje.

W zakresie ochrony gleb należy odnotować spadek ilości kontroli stosowania środków ochrony roślin, jednak nie odnotowuje się znaczącego odsetka nieprawidłowości w tym zakresie. Cały czas prowadzone są działania promocyjne i edukacyjne dla rolników.

W zakresie gospodarki odpadami pozostaje nadal znacząca ilość wyrobów zawierających azbest do unieszkodliwienia (różnica z poprzednim okresie raportowania wynika ze zmian w przeliczaniu wagowym). W dalszym ciągu nie został opracowany i przyjęty program usuwania wyrobów azbestowych. Wszyscy mieszkańcy zostali objęci systemem gospodarki odpadami komunalnymi. Organizowane są akcje edukacyjne w zakresie poprawnej segregacji odpadów.

W zakresie zasobów przyrodniczych nie uległa zmianie powierzchnia obszarów chronionych. Wszystkie lasy prywatne są objęte UPUL. Powstały zielone wiaty przystankowe, zielone wyspy oraz ogrody deszczowe. W stosunku do roku bazowego wzrosła liczba nowych nasadzeń w przeliczeniu na rok, głównie z uwagi na prace związane z utworzeniem nowych miejsc rekreacyjnych. Niestety część z tych prac spowodowała także konieczność usunięcia niektórych drzew.

Nie uległy znaczącej zmianie wskaźniki określone dla zagrożeń poważnymi awariami - ich wielkość utrzymała się na porównywalnym poziomie co w roku bazowym.

6. Podsumowanie wyników raportu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Okres raportowania Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2022 – 2023. W tym czasie na terenie gminy Czechowice – Dziedzice obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028 – przedstawiony raport jest drugim podsumowaniem przyjętego w 2021 roku Programu.

Raport przedstawia dotychczas podjęte działania oraz potrzeby zmian w przyjętych priorytetach, w kontekście zaistniałych zmian stanu środowiska na terenie Gminy Czechowice - Dziedzice oraz w kontekście konkretyzacji wielu zamierzeń inwestycyjnych przyjętych przez Gminę, a także podmioty gospodarcze.

Analizując całość przedstawionych w niniejszym raporcie danych należy uznać, że wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028” cel dla ochrony powietrza i klimatu w postaci **Znaczącej poprawy jakości powietrza na obszarze gminy związany z realizacją kierunków działań naprawczych**, został osiągnięty w niepełnym wymiarze. Pomimo poczynionych licznych działań modernizacyjnych (docieplenie budynków użyteczności publicznej, wymiana nieekologicznych kotłów u mieszkańców) nadal, zgodnie z danymi uzyskanymi w ramach monitoringu jakości powietrza na terenie strefy Śląskiej, odnotowywane są przekroczenia standardów jakości powietrza w zakresie stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

W zakresie ochrony przed hałasem wyznaczono cel w postaci **Poprawy i utrzymania dobrego stanu akustycznego środowiska**. Na pewno dla jego osiągnięcia przysłużą się działania związane z modernizacją infrastruktury drogowej na terenie gminy – budowa / przebudowa / modernizacja dróg gminnych i powiatowych.

Badania hałasu drogowego i kolejowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. W 2023 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzono badania hałasu drogowego w 4 punktach na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice: ul. Kręta, ul. Gabriela Narutowicza, ul. Węglowa, ul. Legionów. Wyniki pomiarów wskazywały na przekroczenie poziomu dźwięku tylko na ulicy Węglowej w dzień o 5dB, a w porze nocy o 6 dB.

W zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi wyznaczono cel w postaci **Utrzymania wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach**, który w 100 % został osiągnięty – na terenie gminy Czechowice – Dziedzice brak jest punktów z przekroczeniami wartości dopuszczalnych,

Dla gospodarowania wodami wyznaczono cel w postaci **Systemu zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiającego zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu**. Mając na uwadze przeprowadzone prace związane z utrzymywaniem urządzeń wodnych, sieci kanalizacji deszczowej oraz urządzeń przeciwpowodziowych czy zbiorników retencyjnych, a także wskazanie odpowiednich zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, należy uznać, że cel ten zostanie osiągnięty, zgodnie z założeniami programowymi.

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej wyznaczono cel w postaci **Systemu zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiającego zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód**. Z uwagi na poczynione działania w zakresie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy Czechowice – Dziedzice, należy uznać, że cel ten zostanie osiągnięty do 2024 roku.

Cel wyznaczony dla gospodarowania zasobami geologicznymi w postaci **Racjonalnego i efektywnego gospodarowania zasobami ze złóż** zostanie osiągnięty w okresie obowiązywania programu. Aktualnie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice eksploatacja nie jest prowadzona. W okolicy gminy, eksploatacja jest prowadzona przez Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia Sp. z o.o. z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach przy ulicy Górniczej 60.

Dla ochrony gleb wyznaczano cel w postaci **Ochrony i zapewnienia właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi**. Mając na uwadze, że większość gminy objęta jest zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, odpowiednie organy dbają o to by tereny rolne były użytkowane w sposób prawidłowy, należy stwierdzić, że cel ten został osiągnięty.

Dla gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów wyznaczono cel w postaci **Racjonalnej gospodarki odpadami**. Od początku obowiązywania systemu gospodarki odpadami co roku wzrastała ilość odpadów komunalnych generowanych przez mieszkańców gminy. W ostatnim czasie była ona jednak na stałym, niezmiennym poziomie, przy czym zmieniał się tylko procentowy udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Gmina w dalszym ciągu stawia na edukację mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów, wobec czego należy uznać, że cel ten został osiągnięty.

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu wyznaczono cel w postaci **Zachowania, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrony krajobrazu**, w ramach którego poczyniono szereg działań mających na celu zwiększenie ilości terenów cennych przyrodniczo, wobec czego należy uznać, że cel ten został osiągnięty.

W zakresie zagrożeń poważnymi awariami wyznaczono cel w postaci **Przeciwdziałania awariom instalacji przemysłowych oraz minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska**. Z uwagi na brak wystąpienia w okresie obowiązywania Programu zdarzenia o charakterze poważnej awarii przemysłowej a także podejmowanie działań zaradczych przez przedsiębiorców oraz jednostki kontrolujące, należy uznać, że cel ten został osiągnięty.

Niniejszy raport względem „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice – Dziedzice na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028” jest drugim podsumowaniem jego realizacji, obejmującym lata 2022 – 2023. W porównaniu do poprzedniego raportu, który obejmował swoim zasięgiem tylko 1 rok obowiązywania Programu doskonale widać postęp w realizacji założonych zadań oraz celów. Dalsze działania w tym zakresie pozwolą na bezproblemowe osiągnięcie założonych celów na koniec okresu obowiązywania przyjętego Programu ochrony środowiska.

Na realizację zadań ujętych w Programach przeznaczono środki w wysokości 144 194 368,51 zł, z czego najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało na zadania związane z ochroną powietrza i klimatu, gospodarką wodno - ściekową oraz gospodarką odpadami. Część poniesionych nakładów była współfinansowana ze środków pochodzących z funduszy europejskich, funduszy norweskich oraz środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.